

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

П'ЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №24

Стенограма пленарного засідання

18 травня 2021 року

Київ 2021

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

П'ЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №24

Стенограма пленарного засідання

18 травня 2021 року

Редакційне управління
Головного управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання двадцять четверте
(Вівторок, 18 травня 2021 року)

Виступи уповноважених представників депутатських фракцій та груп	...4
Інформація про створення міжфракційних депутатських об'єднань «За сімейні цінності та здоровий спосіб життя», «Прості рішення та результати», «Рух проти агресії РФ»	...11
Внесення змін до деяких законодавчих актів щодо продажу земельних ділянок державної та комунальної власності або прав на них (оренди, суперфіцію, емфітевзису) через електронні аукціони	...12
Внесення змін до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання	...80
Розгляд проектів постанов про скасування рішення Верховної Ради України про прийняття у другому читанні та в цілому проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку інституту старост»	...80
Інформація про створення міжфракційного депутатського об'єднання «Розвиток відносин Україна – Катар»	...88
Інформація про входження народного депутата України Яценка А.В. до складу депутатської фракції політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»	...88

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ДВАДЦЯТЬ ЧЕТВЕРТЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
18 травня 2021 року, 10 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, шановні колеги! Доброго ранку, шановні представники засобів масової інформації! Будь ласка, займіть свої місця, підготуйтеся до реєстрації. Якщо хтось забув, нагадую, що реєстрація відбувається шляхом натискання зеленої кнопки, першої зліва, із застосуванням обов'язково сенсорної кнопки.

Шановні колеги, готові реєструватися? Прошу реєструватися.

У сесійному залі зареєструвалися 217 народних депутатів України. Пленарне засідання Верховної Ради України оголошується відкритим.

Шановні колеги, сьогодні ми відзначаємо і вшановуємо пам'ять всіх кримських татар, які були депортовані з Кримського півострова. Я пропоную вшанувати хвилиною мовчання всіх тих, хто загинув під час цих трагічних подій для Української держави та української історії.

(Хвилина мовчання).

Прошу сідати.

Шановні колеги, відповідно до статті 25 Регламенту Верховної Ради України у вівторок ми маємо до 30 хвилин на виступи від депутатських фракцій та груп із внесенням пропозицій, оголошень, заяв та повідомлень.

Але перед цим я хотів би привітати Наталію Юріївну Королевську, у неї сьогодні день народження. Бажаю вам успіхів, усього найкращого. Ще раз зі святом! *(Оплески).*

Будь ласка, запишіться на виступи від депутатських фракцій та груп.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Осадчуку Андрію Петровичу, фракція політичної партії «Голос».

УМСРОВ Р.Е., секретар Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні

колеги, сьогодні День пам'яті жертв депортації геноциду кримськотатарського народу. Якщо є бажання підтримати, будь ласка, виходьте до трибуни.

Влада Радянського Союзу 77 років тому депортувала з Криму 200 тисяч кримських татар. Ми знаємо, що таке втратити все та майже 50 років боротися за повернення додому в Крим.

Сьогодні ми вимушені знову боротися з окупантом на нашій землі, але цього разу ми – кримські татари в цій боротьбі не самі. Сьогодні поруч зі мною біля трибуни мої колеги, разом з якими ми щоденно працюємо над тим, щоб окупант залишив наші землі. Україна створила Кримську платформу та працює над захистом прав кримських татар. Ми розробили пакет законопроектів «Кримська платформа», які потрібні для деокупації й реінтеграції Криму. Сьогодні ми, як ніколи, єдині в нашій спільній боротьбі за Крим. Правда за нами.

Хочу запросити до слова лідера кримськотатарського народу народного депутата Мустафу Джемілева (*Оплески*).

ДЖЕМІЛЄВ М., член Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у Донецькій, Луганській областях та Автономної Республіки Крим, міста Севастополя, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний Голово, шановні народні депутати! 77 років тому в цей день – 18 травня 1944 року – почалася депортація корінного народу Криму з їх історичної батьківщини – Кримського півострова. Депортовано було не лише все цивільне населення, розправилися також з більш як 10 тисячами кримських татар – солдатами і офіцерами, які були зняті з фронту, роззброєні й відправлені в так звані табори трудової армії, де більшість з них також загинули, вони були просто убиті.

Спорожнілий півострів в наступні роки почав інтенсивно заселятися переселенцями з Російської Федерації. Злочин радянського режиму, що спричинив загибель понад 46 відсотків кримських татар, було справедливо кваліфіковано Постановою Верховної Ради України від 12 листопада 2015 року як злочин – Геноцид кримськотатарського народу. Для виправдання цього злочину і для обґрунтування депортації в ті роки ще 13 етносів і народів Криму, Північного Кавказу і німців Поволжя був придуманий міф про їхню нелояльність до радянського режиму. Головною ж метою, як про це відкрито писали пізніше навіть у пресі післявоєнного Криму, було бажання радянської компартії зробити Крим у стратегічних і військових цілях суто російською областю.

Ця трагічна дата до сьогоднішнього дня, може, дещо і втратила б свою гостроту, адже пройшло все-таки понад три чверті століття, але події останніх семи років...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дайте, будь ласка, 3 хвилини за рахунок Федина Софії Романівни для того, щоб завершити, 3 хвилини за рахунок наступного виступу.

ДЖЕМІЛЄВ М. Дякую. Але події останніх семи років свідчать про те, що російські правителі ні на йоту не змінили свого ставлення до народу, який не має наміру миритися з їх диктатом, з їх прагненням перетворити як свій народ, так і народи захоплених територій у покірливих холопів.

Понад півстоліття кримськотатарський народ вів ненасильницьку боротьбу з радянським режимом за право повернення на свою Батьківщину і відновлення, ліквідованої після депортації, автономії. Безпрецедентний для радянського періоду масовий національний рух кримських татар став потужним крилом загальнодемократичного дисидентського руху в СРСР проти тоталітаризму і демократизацію України. Сотні людей пройшли через радянські тюрми, табори і спецлікарні. Повернення на свою Батьківщину стало можливим лише в останні роки радянської перебудови, і особливо – після розпаду Радянського Союзу і проголошення незалежності України.

Ось знову російська окупація, репресії, примус корінних жителів до виїзду зі своєї батьківщини, знову масове заселення півострова переселенцями з сучасної Росії і знову терористичний режим, який за багатьма своїми параметрами схожий з радянським режимом у найжорсткіші періоди.

Я цілком упевнений у тому, що рано чи пізно окупант буде вигнаний з нашої території, і руки, протягнуті до суверенітету і цілісності України, будуть зламані. Але як швидко це станеться, залежить від багатьох чинників і насамперед від рішучості самої України, і її єдиного органу законодавчої влади – Верховної Ради.

Дуже сподіваюся, що всі законопроекти, спрямовані на деокупацію територій та визначення їх статусу після деокупації, на зміцнення обороноздатності України, а також на відновлення законних прав корінних народів Криму, які найближчим часом мають бути подані на розгляд, будуть підтримані нашим парламентом.

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату Таруті Сергію Олексійовичу, фракція політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина».

Юлія Володимирівна Тимошенко. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Насамперед від імені партії «Батьківщина» я хочу в цей день висловити солідарність з кримськотатарським народом і сказати про те, що тимчасово окупований Крим – справді, тимчасово окупований.

Крим буде повернутий до України, і ніхто з українців не може жити спокійно, поки ми не побачимо Крим і Донбас у складі України.

Але водночас сьогодні хочу говорити про інші речі, які пов'язані з тим, що вже на території України є загроза того, що українці відчуватимуть себе не вдома.

Хочу говорити про те, що всіма соціальними, економічними рішеннями, що приймаються за останні роки, українці виштовхуються зі своєї землі. Ми що, не знаємо, що сотнями тисяч українці виїжджають з України не тому, що вони не люблять своєї Батьківщини, а тому, що створені неймовірно неможливі умови для життя, немає умов для роботи, і все, що діється, робиться для того, щоб мінімізувати українців на своїй власній землі. А зараз ще й приймається цілий ряд законопроектів щодо продажу сільськогосподарської землі.

Дорогі мої, якщо ви подивитесь на законодавство інших країн, на традиції і порядки, то побачите, що в жодній країні світу, підкреслюю – в жодній країні світу, немає вільного ринку продажу сільськогосподарської землі, усе зарегламентовано так, щоб лише власний фермер міг мати можливість жити і працювати на своїй сільськогосподарській землі.

Те, що відбувається в Україні зараз, і те, що з 1 липня стартує просто божевільня з продажем сільськогосподарської землі, а це 72 відсотки території України, ми на межі того, щоб українці по суті залишилися без своєї землі.

Повідомляю, що 22 травня о 12 годині в 30 кілометрах від Києва разом майже всі аграрні асоціації, профспілки, представники промисловців і підприємців збираються проводити велику ініціативну групу. Понад 17 тисяч людей зареєстровано в ініціативній групі для того, щоб розпочати всеукраїнський референдум проти продажу сільськогосподарської землі.

До того ж, соціологічні опитування свідчать, що 77 відсотків людей хочуть такого референдуму. Ми з людьми, ми – за Україну і за те, щоб українці були на своїй землі.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Віктор Васильович Бондар, депутатська група «Партія «За майбутнє».

БОНДАР В.В., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 191, Хмельницька область, самовисуванець). Добрий день, шановні колеги! Цей тиждень проходить під знаком начебто ключового питання – зміна деяких міністрів в уряді України. Це подається владою як велике досягнення, що вони приймають рішення: когось міняють на когось. А насправді нічого не відбувається, бо зміна міністрів не міняє по суті жодної ситуації в країні та в уряді, вона нам не дає відповіді, а що уряд взагалі планує робити.

Поки що ми побачили, що сам уряд за останній рік роботи практично провалив усе, що лише можливо. Ми побачили антисоціальну політику, вона

виражається в тому, що відбувається шалене зростання цін, тарифів – майже на 30 відсотків лише за останній рік; відбувається шалене зростання тарифів на газ, на електроенергію – майже в два рази за останній рік. Населення накопичує шалені борги, на сьогодні вони становлять уже 80 мільярдів гривень, 6,5 мільйона пенсіонерів, які отримують 4 тисячі гривень, позбавили пенсій, позбавили права на субсидії, і це також геноцид пенсіонерів, бо, отримуючи 4 тисячі гривень пенсії, вони вимушені всю її віддати за комунальні послуги. Це політика, яку сьогодні нам пропонує уряд. Змінюють окремих міністрів, але не міняють у цілому своєї політики і найголовніше – не дають нам відповіді на питання, яку економічну модель вони будують у країні.

Ми не бачимо промислових програм, програм потужного розвитку фінансового сектору. Ми не бачимо соціальних програм, які давали б відповідь, як підтримати сьогодні населення. Ми багато чули розмов про те, що будуть створені півмільйона робочих місць, сотні тисяч робочих місць. На сьогодні ми бачимо лише шалене скорочення нових робочих місць, відтік молоді за кордон і жодної програми підтримки українського виробництва.

Взагалі ми не бачимо соціальної перспективи для людей, як уряд планує допомагати і розвивати цю країну. Натомість ми бачимо заяви Зеленського, що він пропонує побудувати найсучаснішу країну, яка буде унікальна для іншого світу, і сюди пойдуть тисячі інвесторів. Водночас уряд нічого не змінює і пропонує нам модель, коли лише сировина вивозиться за кордон. Ми вивозимо ліс, завозимо меблі, ми вивозимо сировину, завозимо готову продукцію і переплачуємо в десятки разів за ті товари, які могли б виробляти на своїх власних промислових підприємствах, якби була промислова програма. Тому на сьогодні зміна міністрів може і поміняє на декілька днів просто інформаційне поле в країні, але нічого не змінить у діяльності цієї влади.

Ми вимагаємо почути від уряду реальну програму дій на цей рік: як вони вирішуватимуть соціальні проблеми, питання тарифів, питання відродження української промисловості, транспорту, інфраструктури. По суті, ми хочемо від уряду почути звіт, що вони зробили за останній рік, і це буде правильно.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мовчан Олексій Васильович.

МОВЧАН О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 150, Полтавська область, політична партія «Слуга народу»). Шановна президіє, шановні народні депутати, українці! Минулого четверга Президент України підписав закон щодо заборони імпорту електричної енергії з Російської Федерації та Республіки Білорусь – це правильний крок до енергетичної незалежності України.

Проте енергоносії, від яких ми залежимо, російського чи білоруського походження, не обмежуються виключно електроенергією. Нещодавнє рішення Кабінету Міністрів щодо штучного обмеження торговельних надбавок на бензин та дизпаливо на стелах АЗС і необхідність уряду регулювати ринок вручну – це все наслідки постійного закриття очей на зростання імпортозалежності України впродовж багатьох років.

Завдання, визначені указом Президента щодо зменшення залежності від імпорту енергоносіїв, урядом не виконано. Назву кілька цифр.

Сьогодні імпортними є 80 відсотків дизельного палива та скрапленого газу і 50 відсотків бензину, що споживаються в Україні. Тобто ми дуже залежимо від імпорту нафтопродуктів.

Структура імпорту. Половина дизельного палива та скрапленого газу – це Російська Федерація, тобто країна, з якою ми воюємо. Тобто половину всього дизельного палива і скрапленого газу вироблено у країні-агресорі. Ми витрачаємо на імпорт нафтопродуктів щороку від 3 до 5 мільярдів гривень, фінансуючи економіку сусідніх країн. До того ж, такими трансакціями ми фінансуємо «Роснефть» і «Газпром» – російські державні компанії, прибутки яких спрямовуються на посилення агресії Російської Федерації, зокрема на українських кордонах.

Чому так відбувається? Вітчизняне виробництво сьогодні поставлене в такі умови, коли для російського скрапленого газу ставка акцизного податку вчетверо менше, ніж для українського бензину. За такого підходу споживання бензину просто не вигідне. Незбалансована акцизна політика, що вже 10 років сприяє масовому переходу українських споживачів на російський продукт призвела до того, що споживання бензинів за цей період знизилося в Україні вдвічі, а скрапленого газу, навпаки, зросло втричі.

Ще раз нагадаю, цей газ ми імпортуємо переважно з Російської Федерації – країни-агресора. Якщо ми хочемо зробити бензин чи дизель дешевшими, зменшити залежність від російського імпорту, маємо створити рівні умови та збалансувати акцизи на пальне.

Законопроект [№ 4098](#), що передбачає ці питання, зареєстрований у Верховній Раді ще у вересні минулого року і досі не розглянутий профільним комітетом.

Тому давайте не чекати чергової кризи та попрацюємо разом над тим, щоб українці мали можливість отримати якісне й дешевше пальне.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кулініч Олег Іванович.

КУЛІНІЧ О.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 147, Полтавська область, самовисуванець). Шановний пане Голово, шановні колеги,

шановні виборці! Одна з головних проблем, що на сьогодні турбує наших пенсіонерів, – це скасування з 1 вересня 2021 року безкоштовної доставки пенсій та соціальних допомог.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів від 29 березня 2021 року № 277 ця послуга залишається безкоштовною лише для обмеженого кола пенсіонерів: це інваліди I групи, особи, які потребують стороннього догляду, а також пенсіонери, старші 80 років.

Ми з депутатською групою «Довіра» озвучили цю проблему ще у квітні, тому що отримали величезну кількість звернень від наших виборців. Дуже добре, що Прем'єр-міністр публічно відреагував і заявив, що «Укрпошта» і надалі доставлятиме пенсії в населені пункти, де немає банківських відділень.

Але публічна заява – це добре, однак Пенсійний фонд у своїй роботі керується виключно офіційними документами. На сьогодні це постанова Кабінету Міністрів № 277, де чітко сказано, що «Укрпошта» надаватиме послуги з доставки пенсій виключно до 1 вересня 2021 року. А з 1 вересня виплати всім пенсіонерам, за винятком певних категорій, здійснюватимуться через поточні карткові рахунки або за допомогою оператора поштового зв'язку, і ці послуги будуть платними. Повторюю, послуги будуть платними.

Інша проблема. Згідно з цією постановою банк виступає посередником між Пенсійним фондом і пенсіонером. У постанові чітко сказано, що залучення операторів поштового зв'язку для доставки пенсій, у разі якщо в населеному пункті немає банківського відділення, це є право банку, а не обов'язок. Ще раз повторюю: це право банку, а не обов'язок.

Ми вивчили ситуацію щодо мережі банківських відділень. За поточний рік закрито 811 відділень, найбільше відділень саме закрили державні банки.

На наші звернення керівники цих банків дають відповідь, що закривалися відділення лише з погляду економічної доцільності. За фактом на сьогодні відділення банків та банкомати є лише у 4 відсотках населених пунктів.

Тому в мене є логічне запитання до Міністерства соціальної політики, яке готувало цей проект постанови. Чим ви керувалися, коли це готували? Дороги в сільській місцевості майже відсутні, транспортне сполучення до найближчих банківських відділень також майже відсутнє. Абсолютно незрозуміло, як пенсіонер добиратиметься до конкретного відділення. Крім того, скасовується безкоштовна доставка пенсій.

Тому наша група офіційно звертається до Кабінету Міністрів з вимогою переглянути постанову № 277 для того, щоб заспокоїти наших пенсіонерів. Тому що в цій ситуації їм і так зараз дуже й дуже нелегко.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шуфрич Нестор Іванович. Після цього переходимо до розгляду поправок.

ШУФРИЧ Н.І., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановні колеги, шановний головуючий! Уся Україна стала свідком так званого шоу щодо притягнення до відповідальності нашого товариша й лідера Віктора Медведчука.

Спочатку, незаконно закривши рота журналістам, влада почала переслідувати опозицію та її лідерів. Чи є причетність до депутатського мандата опозиції індульгенцією від відповідальності за скоєння правопорушення? Безумовно, ні, перед законом усі рівні. Але докази, особливо, коли це стосується представників опозиції, мають бути беззаперечними. Коли ми вимагали відповідальності попереднього Президента Порошенка, то завжди говорили, що докази мають бути такими, щоб навіть Марина Порошенко повірила в його злочини.

А що побачили ми? Навіть «ручний» суддя Печерського суду, який змушений був витягувати прокурорів, усе-таки відмовив їм у наданні згоди на арешт нашого товариша.

Думаєте, ви нас налякаєте? Думаєте, ви нас розколете? Подивіться, наша команда демонструє силу і єдність як ніколи. Ви думаєте, ми таке проходимо вперше? А де та «Наша Україна»? Де той «Народний фронт»? Де БПП? Згинули як роса на сонці! А ми стоїмо тут і з нами стоять люди, які 17 років довіряють нам і владу, і представляти їх в опозиції.

Протистояння «Зеленський – Медведчук». Влада вже, як кажуть у нас на Закарпатті, знайшла собі пригоду на власну гузицю. Рішення Печерського суду – 1:0 на нашу користь.

А як ви думаєте, чи опозиція сьогодні ваш головний ворог і ворог Президента Зеленського? Ні. Це сам Зеленський, час і те, що ви робите з українцями і щодо питань тарифів, пенсій, і щодо того, що ми зараз на першому місці за смертністю у світі.

Тому, шановні колеги, безумовно, ми розуміємо, що вам треба розібратися з вашими міністрами, а ми у ваших шоу брати участі не будемо, і нас не залякати і не зламати. Народ України і правда за нами!

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поки невеликі оголошення.

Відповідно до статті 60¹ Регламенту Верховної Ради України повідомляю про створення у Верховній Раді України дев'ятого скликання міжфракційного депутатського об'єднання «За сімейні цінності та здоровий спосіб життя». Головою цього об'єднання обрано народного депутата України Дмитрука Артема Геннадійовича.

Відповідно статті 60¹ Регламенту Верховної Ради України повідомляю про створення у Верховній Раді України дев'ятого скликання міжфракційного депутатського об'єднання «Прості рішення та результати». Співголовами цього

об'єднання обрано народних депутатів України Ясько Єлизавету Олексіївну, Кабаченка Володимира Вікторовича, Клименко Юлію Леонідівну.

Ще оголошення. Відповідно до статті 60¹ Регламенту Верховної Ради України створено ще одне міжфракційне депутатське об'єднання «Рух проти агресії РФ». Головою цього об'єднання обрано народного депутата України Березіна Максима Юрійовича.

Вітаю колег!

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Руслане Олексійовичу.
Законопроект [№ 2195](#). Поправка 410. Наливайченко. Не наполягає.
Лабунська.
Поправка 412. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія *Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»*). Дякую, пане Голово. Насамперед дуже цікаво розглядати законопроект щодо участі в електронних торгах у країні, де лише 50 відсотків територій покрито інтернетом, і говорити про те, що кожен український громадянин, кожен український фермер зможуть мати можливість брати участь в електронних торгах, є абсолютно неприйнятним.

Але моя поправка, яка пропонується до статті, регулює перелік документів для участі в земельних торгах. Автори законопроекту пропонують, що для іноземців і осіб без громадянства треба подавати одні документи, а для іноземних юридичних осіб треба подавати інші документи. Тому якщо вам кажуть про те, що цей законопроект не регламентує участі іноземців у придбанні української сільськогосподарської землі, то це відверта неправда.

Позиція «Батьківщини» полягає в тому, що землю повинні орендувати українські фермери і більше ніхто.

Дякую. Прошу підтримати поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 412. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 68.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 417. Івченко. Не наполягає.

Поправка 418. Кабаченко. Не наполягає.

Поправка 419. Кириленко. Не наполягає.

Поправка 428. Яцик. Не наполягає.

Поправка 431. Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Я, пане Голово, хочу звернути вашу увагу, щоб ви не пропускали поправок наших депутатів. Пропущені поправки 415, 416 Дубеля.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я щойно назвав колег. Якщо ви пропустили, колеги пропустили, вибачте.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Поправка 417 Івченка пропущена, Кириленка і Кабаченка пропущені. Я прошу розпочати з тієї поправки, яку ви пропустили.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юліє Володимирівно, подивіться стенограму. Я щойно їх називав. Дякую.

Будь ласка, ваша поправка 431.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Поправка 415. Дубіль просить слова.

Хочу сказати, що навіть те, що нам щодо наших поправок не дають виступати, свідчить про те, наскільки протягують закон про продаж землі.

Хочу звернути увагу всіх людей, які зараз нас чують. У цій Верховній Раді зараз відбувається шабаш. 72 відсотки території України – це сільськогосподарська земля, розпродається без будь-яких правил і врахування національних інтересів України. Не підтримуйте цього законопроекту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 431. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

Поки колеги голосують, нагадую, що поправка 415 уже навіть була проголосована минулого разу. Так.

«За» – 69.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 432. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Я хочу чітко та ясно заявити, що фракція партії «Батьківщина» категорично проти продажу сільськогосподарської землі. Треба все зробити для того, щоб ця авантюра у Президента України не пройшла.

Для цього 22 травня о 12 годині під Києвом разом з аграріями, з профспілками наша команда скликатиме збори ініціативної групи щодо проведення всеукраїнського референдуму проти продажу сільськогосподарської землі.

Я прошу долучатися всіх людей. Інформація є на наших сайтах, у кожній нашій партійній організації. Мета нашої команди – разом із суспільством,

з народом України провести всеукраїнський референдум і не дати продати української землі цим шахраям і лобістам, які вже поклали око на нашу землю.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 432 народної депутатки Тимошенко. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 71

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 434. Тарута. Немає.

Поправка 438. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Колеги, у цьому законопроекті є проблема, коли ми говоримо про участь фермерів-одноосібників. Як ви думаєте, чи зможуть 4 мільйони людей, які виробляють продукцію, з власним підписом в електронному кабінеті брати участь у торгах? Чи є інтернет у наших селах? Чи вони навчені й будуть знати, у який спосіб відбуватимуться ці дворівневі аукціони?

Колеги, є велика проблема через саме необізнаність малого товаровиробника й особливо тих, яких ми називаємо одноосібниками із сімейними фермами, їх буде позбавлено можливості участі в таких торгах і аукціонах. Тому, як на мене, ми зарано для села, поки що не провели туди інтернету, придумуємо таку цифровізацію. Подумайте, що ви робите?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 438. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 72

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 440. Шкрум. Немає.

Поправка 441. Шкрум. Немає.

Поправка 443. Тарута. Немає.

Поправка 445. Наливайченко. Будь ласка.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О., секретар Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні громадяни України, чому «Батьківщина» продовжує так битися проти того, щоб чужинці отримали

українську землю, причому за копійки? Та тому, що в Україні 22 травня о 12 годині ви, нарешті, збираєте всеукраїнські збори щодо всеукраїнського референдуму.

Навіщо всеукраїнський референдум? Щоб саме українці вирішили долю своєї землі і найголовніше – дали вказівку владі зупинити розпродаж землі, зупинити кулуарщину у Верховній Раді і, нарешті, почути, що вимагають люди. А вони вимагають порядку на землі, вимагають, щоб надходили податки до об'єднаних територіальних громад і щоб ви фінансували школи й лікарні і не давали їх закривати владі. Прошу врахувати.

Ставлю на голосування поправку 445 народного депутата Наливайченка. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 73.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 446. Бондарєв. Немає.

Наступна поправка 447. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане головуєчий. Що відбувається в цій сесійній залі? Спочатку протягли закон щодо відкриття ринку землі, яким дали можливість іноземним банкам придбавати землю без будь-яких обмежень, потім протягли внесення змін до Земельного кодексу, якими познімали всі обмеження для придбання української землі іноземцями.

Зараз пропихують третій законопроект, у якому пропонують, що все те, що ми понаприймали раніше, продаватиметься тепер не просто так, а через електронні аукціони. Я ще раз підкреслюю, це у країні, де лише 50 відсотків території має покриття інтернету, і здебільшого не покриті інтернетом саме села і невеличкі селища, які займаються безпосередньо обробленням сільськогосподарської землі.

У цьому законопроекті є ряд стратегічних питань, технічних поправок, але все одно прошу, з одного боку, прийти на всеукраїнські збори громадян 22 травня, а з іншого – підтримати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 447 народного депутата Власенка. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 74.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 448. Івченко. Не наполягає, так?

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, ми хочемо запровадити електронні аукціони задля того, щоб люди мали можливість отримати землю в оренду. Але при цьому ми ще раз вам говоримо про те, що забезпеченість інтернетом сільської місцевості досить слаба. Обізнаність фермерів, особливо дрібних, малих і сімейних у проведенні дворівневих аукціонів теж

мала. Ми в комітеті проводили навчання, то, повірте, навіть не кожен депутат, як на мене, розуміє, що таке дворівневі аукціони з продажу прав оренди.

А скажіть, будь ласка, навіщо тут продавати право емфітевзису, якщо емфітевзис – це фактично купівля-продаж землі? Розумію, що є оренда, а навіщо цей емфітевзис, якщо краще вже віддати просто в оренду або, вибачте, по 2 гектари, а потім продавати. Тому є багато питань.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 448 народного депутата Івченка. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.
«За» – 71.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 449. Івченко, будь ласка.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, саме задля того, щоб громадяни України розуміли, що відбувається з так званою земельною реформою, ми в суботу 22 травня збираємо людей, точніше допомагаємо всім, хто хоче бути в ініціативних групах, щоб ці люди самі ініціювали зібрання 3 мільйонів підписів. Нам важливо, щоб це були не фейкові групи, збори щодо утворення яких за дорученням влади проводилися в Синельниківському районі в селі Васильківка, а люди, які зможуть з усіх куточків країни зібрати 3 мільйони підписів. Як ви думаєте, кому простіше зібрати: 60 людям з одного села по всій території України, чи все-таки людям з усієї території країни – це 10-12 тисяч осіб, які увійдуть до ініціативної групи.

Тому давайте проведемо всеукраїнські збори і запитаємо у людей, чи хочуть вони таких...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 449. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.
«За» – 74.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 450. Кабаченко, будь ласка.

КАБАЧЕНКО В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні українці, рівно рік тому було проведено перше соціологічне опитування, і 70 відсотків серед вас, шановних українців, висловилося проти відкриття ринку землі. Два тижні тому проведено нове соціологічне опитування – 65 відсотків українців повторно виступили проти розпродажу українських земель.

22 травня оголошується старт проведення всеукраїнського референдуму, де будуть звичайні люди, звичайні українці. Будь ласка, я хочу зараз звернутися до «слуг народу»: вийдіть до цих людей і скажіть, що ви не підтримуєте їх

волевиявлення, і що ви готові, і будете впроваджувати свою антинародну політику. 22 травня – це для вас є показник ефективності вашої роботи.

Я прошу свою поправку підтримати, тому що саме цією поправкою ви повністю скасовуєте статтю 47 щодо проведення офлайнних торгів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 450 народного депутата Кабаченка. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 67.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 452. Бондарєв, будь ласка. Немає.

Поправка 451 Пузійчука була проголосована на попередньому засіданні, Юліє Володимирівно. Я прошу, у мене все відмічено, давайте все-таки йтимемо за тим, що в мене.

Бондарєва немає. Добре.

Поправка 453. Кабаченко, будь ласка.

КАБАЧЕНКО В.В. Фракція «Батьківщина». Стаття 137 називається «Підготовка до проведення та порядок проведення земельних торгів». У редакції законопроекту, запропонованій комітетом, повністю скасовується наповнення цієї статті, і замість проведення офлайнних торгів, де передбачено ліцитатор, певні особи, у яких визначена чітко роль, ви запроваджуєте виключно процедуру електронних торгів.

Ми вам пропонуємо, враховуючи те, що в Україні на сьогодні мережа Інтернет ще не розвинута, активними користувачами інтернету серед сільськогосподарських працівників виступає лише 21 відсоток, зберегти компромісно дві норми: перша – проведення офлайнних торгів, до яких змогли б долучитися люди, які не мають доступу до інтернету, і друга – проведення електронних торгів для людей, які мають доступ до інтернету.

Поправку прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 453 народного депутата Кабаченка. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 69.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 454. Яцик. Будете наполягати? Не наполягає.

Поправка 455. Власенко. Будь ласка, Сергію Володимировичу.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане головуєчий. Як я зазначав, було спочатку прийнято абсолютно неконституційний закон щодо відкриття ринку землі, потім абсолютно неконституційний закон щодо внесення змін до Земельного кодексу. Лише заради того, щоб ці закони не змогли бути предметом розгляду в Конституційному Суді, на Конституційний Суд України здійснилася цілком брутальна,

штучна, сфальшована атака також з порушеннями Конституції. Що лише не роблять для того, щоб протягти ці закони, замість того щоб піти абсолютно простим, зрозумілим шляхом і запитати думку власника української сільськогосподарської землі – українського народу. Натомість фальшуються ініціативні групи, які повністю кришуються обласними державними адміністраціями, які мають «зелену» вулицю в «зеленій» Центральній виборчій комісії, хоча ми закликаємо прийти 22 травня на збори ініціативної групи щодо проведення референдуму проти продажу землі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 455 народного депутата Власенка. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначитися та голосувати. «За» – 66.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 456. Кабаченко.

КАБАЧЕНКО В.В. Фракція «Батьківщина». У цій поправці я хочу звернутися із запитанням до голови аграрного комітету Миколи Тарасовича. Питання технічного характеру, це начебто арифметична задача.

Ви повністю скасовуєте процес підготовки до проведення та порядок проведення земельних торгів, тобто повністю викреслюєте цю процедуру. У який спосіб продаватимуться землі комунальної та державної власності?

У законопроекті відсутня будь-яка відсилка до ліцитатора, відсутня будь-яка відсилка до процедури проведення торгів державної або комунальної власності. Чи буде запроваджена інша посада? Чи буде ця людина вже знайома з процесом, як саме проводити електронні торги?

Такий закон набирає чинності за декілька місяців. У який спосіб навчатимуть людей, які проводили б цю процедуру в електронній формі саме в розрізі земель державної та комунальної власності?

Дякую за відповідь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, позиція комітету – коротко.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т., голова Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Насправді, шановний колего, ви праві, ліцитатора немає, тому що сама система проводить торги. Проводиться досить просто, доступ у нас максимально спрощений. Це легко – брати участь у аукціонах чи юридичним, чи фізичним особам. Перевірка. Треба заплатити 30 відсотків від нормативно-грошової оцінки землі. У нас достатньо великий гарантійний внесок для того, щоб брати участь у торгах щодо права оренди сільськогосподарської землі.

Перед підписанням договору оренди перевіряється відповідність документів і особи орендаря чинному законодавству. Після цього підписується договір. Якщо не відповідає вимогам, то є відмова в підписанні договору і втрата гарантійного внеску.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 456 народного депутата Кабаченка. Комітет пропонує її відхилити, аргументацію ви почули. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 67.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 458. Кабаченко.

КАБАЧЕНКО В.В. Фракція «Батьківщина». Шановний Миколо Тарасовичу, наступне запитання до вас.

Припустимо, ми можемо розглядати впровадження процедури електронних торгів. Але ж, ще раз хочу сказати, на сьогодні ступінь проникнення інтернету в межах усієї країни становить 50 відсотків. Фермери, які користуються інтернетом, становлять 21 відсоток. Чому ви не хочете запровадити компромісної форми проведення торгів – залишити офлайнові, звичайні торги, які зараз виписані у статті 137 Земельного кодексу з дуже чітко визначеним порядком і з дієвою процедурою, що вже підтвердила свою дієвість, і залишити разом із цією можливістю проведення електронних торгів? Тоді ми зможемо забезпечити рівний доступ для абсолютно всіх громадян і з електронної точки зору...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коротко позиція комітету, будь ласка.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Позиція комітету така. Насправді, шановний колего, ви переоцінюєте, скажімо так, необхідність постійного доступу до інтернету. У середньому фермер не часто братиме участь у цих аукціонах, тобто не кожного дня. Тому що землі в громадах, навіть саме право оренди, виставлятимуться не кожного дня, бо більшість з них уже є в якійсь формі оренди, тобто це відбуватиметься тоді, коли закінчуватиметься строк оренди. Землі запасу, наприклад, якщо вони не в оренді, проінвентаризовані й підготовлена документація, – це також не часта процедура.

Умовно – один раз на рік чи один раз на три роки підготуватися і отримати доступ до інтернету на одну годину – це не проблема. Повірте, ми не недооцінюємо фермерів і їхні знання в сучасних способах комунікації. Це перше.

Друге. Чому ми забираємо так звані офлайнові торги? Якщо буде можливість, може, наступного разу я вам доповім, бо завершується час.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 458 Кабаченка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 65.

Рішення не прийнято.

Поправка 460. Тимошенко. Не наполягає.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Цимбалюк!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк, поправка 460.

ЦИМБАЛЮК М.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Дякую. Фракція «Батьківщина». Перше. Шановний головуючий, насправді йдеться про те, що до проведення всеукраїнського референдуму з питань продажу української землі цей законопроект варто взагалі зняти з розгляду. Бо саме український народ може визначати своє конституційне право продавати землю чи ні.

Друге. На продовження тез, які висловлювали наші колеги про дворівневі електронні торги. Чи може фермер на рівних умовах взяти у них участь? І справді – покриття інтернетом.

Коли в цьому законопроекті передбачається повідомлення лише в електронних ЗМІ щодо проведення таких торгів, це нерівний доступ до участі в таких земельних торгах.

Тому 22 травня цього року «Батьківщина» підтримує ініціативу фермерських та інших громадських організацій щодо проведення зборів ініціативної групи...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 460. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Поправка 461. Кабаченко.

Поправка 462. Крулько. Бачу.

Підласа не наполягає.

Стефанчук Руслан Олексійович не наполягає.

Поправка 479. Наливайченко.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Фракція «Батьківщина». Наполягаю на цій поправці, як і фракція «Батьківщина» на тому, щоб був проведений всеукраїнський

референдум. Щоб Центральна виборча комісія (ми напряму зараз звертаємося до ЦВК) не чинила перешкод людям, щоб зареєструвати і провести 22 травня в селищі Березівське Бучанського району Київської області всенародні збори з підготовки всенародного референдуму.

Тому що референдум – це те, де люди скажуть, що земля і надра під землею належать народу України. Люди хочуть і можуть використовувати цю землю, щоб жити гідно, заможно і на рідній землі. Щоб не чужинці приїжджали й агробарони вирішували долю людей, а самі об'єднані територіальні громади жили впевнено, стабільно і з майбутнім на рідній землі.

Прошу врахувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 479. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 68.

Рішення не прийнято.

Поправка 500. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, шановний пане головуєчий. Я ще раз хочу підкреслити, що насправді уже прийнято Верховною Радою два неконституційних закони. Один із них, оскільки він був підписаний Президентом, уже перебуває на розгляді в Конституційному Суді.

Саме заради того, щоб не допустити розгляду цього законопроекту щодо відкриття ринку сільськогосподарської землі і була здійснена абсолютно брутальна атака на Конституційний Суд України, щоб не дати можливості Конституційному Суду прийняти чесне, об'єктивне і зважене рішення щодо визнання цього закону неконституційним.

Зараз нам пропонують взагалі зняти останні обмеження на участь іноземців у придбанні української сільськогосподарської землі, а також позбавити українських фермерів, які не мають масово доступу до інтернету, можливості будь-якої участі, по суті, у цих аукціонах. Вони програють грошима великим банкам й іноземним компаніям і не зможуть брати участі, тому що насправді в них немає постійного реального доступу до інтернету.

Прошу підтримати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 500. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 61.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Наступна поправка 503. Івченко Вадим Євгенович.

Наступна поправка Тимошенко... Зараз, хвилинку.

Поправка 505. Кабаченко.

КАБАЧЕНКО В.В. Фракція «Батьківщина». Миколо Тарасовичу, продовжуючи наш діалог, ви не встигли дати повної відповіді на моє запитання. Зі свого боку, я хотів би відреагувати. Я не недооцінюю технічного рівня обізнаності фермерів, але дуже добре бачу поточний стан розвитку інтернет-технологій в Україні.

Зараз не порушується питання про те, що фермери не зможуть скористатися інтернетом, а про те, що в них відсутній доступ до інтернету. Навіть коли ми говоримо, що вони не будуть кожного дня користуватися інтернетом, так, це правда, ви праві, але ж для того, щоб завантажити документи на сайт, потрібен усе-таки доступ до інтернету, потрібні швидкість інтернету, технології.

Тому все-таки давайте залишимо саме компромісну норму: якщо у фермера відсутній доступ до інтернету, давайте йому залишимо право проведення саме офлайн-торгів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 505. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 67.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Наступна поправка. Тимошенко...

Поправка 516. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, скажіть, будь ласка, а невже неможливо було розробити такий законопроект і такий обіг, який фактично визнавався б особливо малим і дрібним аграрним бізнесом? Чому неможливо було взяти ту європейську модель, яка, справді, захищала б місцевого товаровиробника? А чому сьогодні в цьому законопроекті немає запобіжників або пріоритетів щодо місцевих фермерів?

Скажімо, будь-хто зі свого електронного кабінету десь у Києві в офісі заходитиме і в Харківську, і в Запорізьку, і в Львівську, і в Закарпатську області. Навіщо такий закон, який передбачає заведення в аграрний сектор спекулянта, колеги? Можливо, було б виписати запобіжники стосовно тих людей, які мають пріоритетне право, особливо тих, які живуть на цій території, сплачують податки, а не спекулянтів, які здаватимуть у суборенду відповідну землю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 516 Івченка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 68.

Рішення не прийнято.

Поправка 517. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Ще раз хочу нагадати всім, хто слухає або дивиться пленарне засідання Верховної Ради, що незважаючи на колосальні проблеми у країні – і щодо тарифів, і щодо боргів із заробітної плати, і щодо боротьби з COVID-19, усе це відкладено в бік і зараз розглядається питання, як позбавити українців сільськогосподарської землі. Обговорюється законопроект, який дає можливість усі наші землі, по суті, «злити» через електронні аукціони, коли ніхто не знатиме, хто встановлює правила, хто управляє майданчиками у проведенні електронних аукціонів, хто ними володіє. У цьому законопроекті нічого немає. Усе скинуто на уряд, який створюватиме умови.

Це означає, що ті, які створюватимуть умови щодо електронних аукціонів, матимуть й українську землю. Однак будьте переконані, що це не українські фермери, не українські аграрії і не український народ. Голосуйте проти такого закону.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 517 Тимошенко. Комітетом вона відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 68.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 530. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. Вважаю, найперше, що треба було зробити перед прийняттям цих усіх законів, – запитати думку власника української землі – українського народу на всеукраїнському референдумі, як це не раз обіцялося і Президентом, і правлячою партією «Слуга народу».

Однак натомість, щоб цього не робити, були створені фейкові, неправдиві, фальшиві ініціативні групи, до яких увійшли від 200 до 300 осіб, які точно не зможуть зібрати в установлені законом строки 3 мільйони підписів. Це все було зроблено лише для того, щоб заблокувати або перешкодити партії «Батьківщина» провести справжній референдум проти продажу української сільськогосподарської землі.

А поправка стосується іншого. Насправді запроваджено такий механізм визначення переможця, що навіть, якщо український фермер зненацька виграє такий аукціон, то скажуть, що він там щось не підписав, і буде складено новий протокол, а переможцем буде визнаний черговий іноземець або іноземний банк.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 530. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Наступна поправка 532. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Хочу звернутися до всіх фермерів. Колеги, ви знаєте, що вас сьогодні цим законопроектом хочуть позбавити права пріоритетності оренди землі безпосередньо через електронні аукціони? Усі фермери під загрозою, оскільки пріоритети віддаватимуться тим спекулянтам, які сидітимуть десь у Києві в одному кабінеті та заходитимуть на всі електронні аукціони по всій країні. Як би правильно сказати, місцеві фермери воюватимуть з кабінетними фермерами в Києві.

Тому, колеги, таких запобіжників цей законопроект не передбачає, і саме ті фермери, які створили господарства, працюють, фактично вкладають у відновлення інфраструктури села, воюватимуть з київськими кабінетними фермерами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 532 Івченка. Комітетом вона відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 65.

Рішення не прийнято.

Поправка 531. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Дякую, пане Голово. Колеги, ці законопроекти, які сьогодні ви приймаєте під так званою земельною реформою, мають спрямовуватися на користь тих людей, які, по-перше, за вас голосували, по-друге, повірили, що ця земельна реформа, справді, дасть можливість і зберегти певний аграрний бізнес органікам, тваринникам, людям, які зробили великі інвестиції в багаторічні насадження.

Це можливо було зробити. Але, на жаль, так продавлюють реформу, що заводять спекулянта, людей, які не вкладатимуть коштів у сільське господарство, а викачуватимуть їх через суборенду, – це є великою проблемою цієї реформи. Саме через ці дворівневі електронні аукціони наші фермери будуть змагатися з кабінетними фермерами в місті Києві.

Це ганьба, цей законопроект щодо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 531. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 537. Тимошенко.

Поправка 533. Кабаченко.

КАБАЧЕНКО В.В. Фракція «Батьківщина». За два тижні представники колективу «Слуга народу» повернуться у свої округи. Шановні українці, будь ласка, поясніть своїм обранцям, чому ви проти продажу української землі. Нам важко знайти ці аргументи, хоча вони є дуже логічними і послідовними. Тож якщо нам, прямим представникам ваших інтересів, не вдається тут, у стінах

Верховної Ради України, то поясніть їм самостійно. Поясніть їм будь-якими методами, але так, щоб стало зрозуміло, що 70 відсотків українців проти продажу української землі, саме в них буде відсутній електронний доступ задля того, щоб продавати землю.

Ми робимо закон технічно неможливим для виконання, а «слуги народу» це роблять свідомо.

Прошу підтримати мою поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 533. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 61.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 537. Тимошенко. Цимбалюк замість Тимошенко? Цимбалюк, будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Наша команда не перестав вимагати: спочатку референдум проти продажу землі, а потім законопроекти. Саме 22 травня цього року на території Київської області відбудуться збори ініціативних груп, які представлятимуть кожен населений пункт нашої держави. Команда партії «Батьківщина» підтримує представників громадських, фермерських організацій щодо проведення таких ініціативних зборів. Саме вони вимагатимуть від ЦВК видати підписні листи щодо збору підписів про проведення всеукраїнського референдуму.

А поправка моя і Юлії Тимошенко передбачає проведення земельних торгів не з погляду ціни, яку пропонує покупець, а бізнес-плану землекористування із конкретними показниками. Також закладаються умови до перегляду торгів, якщо показники не досягнуті, тобто є ознаки купівлі землі як депозиту або...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 537 Цимбалюка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 60.

Рішення не прийнято.

Поправка 540. Наливайченко.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Фракція «Батьківщина». Наполягаю на своїй поправці. Наполягаю на тому, щоб утворені об'єднані територіальні громади, де ви, шановні громадяни України, обрали собі місцеву владу, отримали всю землю у своє користування. Так, щоб ви могли розпоряджатися землею. Дати вам час навести порядок на рідній землі. Ось зараз ваші земельні комісії, нарешті, розібралися, хто і як розкрадав українську землю. Настав час зробити і другий справедливий крок – встановити справедливість на українській землі: громадянам України на всеукраїнському референдумі вирішити долю землі.

Ми як фракція «Батьківщина» наполягаємо на тому, щоб ви, громадяни України, насамперед фермери, володіли, розпоряджалися та користувалися рідною землею. Жодним чином не дозволяти ані іноземним громадянам, ані чужинцям мати доступ до української землі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 540. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Поправка 541. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, а ви запитали українських фермерів, чи потрібен їм такий закон? А ви запитали в територіальних громадах, чи погоджуються вони з тим, що їхні фермери воюватимуть з кабінетними фермерами в місті Києві? Чи повідомили ви аграрний сектор, що запускаєте спекулянтів, тих, які не мають відношення до сільського господарства? Чи визначили ви запобіжники щодо захисту вже тих інвестицій, які вкладені в сільське господарство, зокрема в органіку, тваринництво, багаторічні насадження і таке інше?

Колеги, є багато проблем, про які ми намагаємося вам сказати, вони призведуть до біди, до того, що на територіях виникатимуть соціальні конфлікти, що ці сільські, селищні ради або об'єднані територіальні громади не розумітимуть, чому якийсь кабінетний фермер з Києва виграватиме аукціон щодо їхньої державної землі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 541. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 65.

Рішення не прийнято.

Поправка 544. Кабаченко.

КАБАЧЕНКО В.В. Фракція «Батьківщина». Шановні українці, будь ласка, запам'ятайте і зафіксуйте у своїх календарях дату: 22 травня 2021 року – це ваш шанс, щоб вийти на вулицю і публічно повідомляти абсолютно всіх – громадськість, медіа про те, що 70 відсотків серед вас висловилися проти розпродажу українських земель і проти передачі права власності на українську землю іноземцям.

Саме 22 травня 2021 року може стати точкою неповернення у всій цій епопеї з прийняттям третього законопроекту, націленого на безконтрольний та хаотичний розпродаж українських земель.

Ми чекаємо на вас, запевняємо вас у нашій підтримці, і ми це обов'язково зможемо зробити і зламати цю систему.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 544 Кабаченка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 63.

Рішення не прийнято.

Поправка 542. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, ми ще раз хочемо достукатися до вас від імені фермерів, від імені сільських голів. Повірте, сільські голови сьогодні мають розуміти, і більшість з них розуміє, що кабінетні фермери, які виграватимуть аукціони, жодної копійки не витратять на допомогу їхньому селу, жодної копійки не витратять на інфраструктуру, нічим не допомагатимуть об'єднаним територіальним громадам. Бо кабінетні фермери – це спекулянти, люди, які не створюють господарства, а через спекуляцію будуть передавати відповідні землі далі.

Тому я впевнений у тому, що цей законопроект не приведе до того, що сільські, селищні ради будуть задоволені тими людьми, які братимуть землю в межах їх населених пунктів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 542. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Поправка 546. Кабаченко.

КАБАЧЕНКО В.В. Фракція «Батьківщина». Колеги, наш підхід до цього законопроекту був зовсім інший. Ми пропонували створити централізований орган на прикладі Франції (такий орган уже там є), який назвали б «земельна агенція» і який централізовано розпоряджався б абсолютно всім Земельним банком України. Тобто він централізовано мав би у своїй власності Держгеокадастр і міг балансувати кожного разу: а що на сьогодні залишається в державній власності і яку балансує землю можна передати в приватні руки.

Поправка 546 стосується саме цього. Ми викреслюємо можливість продавати право власності на земельну ділянку під час земельних торгів, а залишаємо лише право розпоряджатися правами оренди. Я прошу підтримати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 546. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 63.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 559. Наливайченко.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Фракція «Батьківщина». 22 травня – для нас не просто день, коли ми підтримуємо всі громади, які з'їжджаються до Бучанського району Київської області. Для нас це той день, коли ми хочемо і закликаємо, зокрема і владу, прийти на ці збори, послухати людей. Почуйте! Всеукраїнський референдум неминучий, він обов'язково відбудеться, тому що це – воля людей, її не спинити, як не спинити і правду, не спинити те, що люди, справді, борються за головне – щоб жити на рідній землі, володіти цією землею, наповнювати місцеві бюджети за рахунок використання землі, і щоб кожне надходження до місцевого бюджету спрямовувалося на потреби об'єднаних територіальних громад (школи, лікарні, зокрема дороги).

Ось чому так «Батьківщина» б'ється за всеукраїнський референдум і за те, щоб земля належала народу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 559. Комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 67.

Рішення не прийнято.

Поправка 562. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. Я ще раз підкреслюю, що, на жаль, цей комплект із трьох документів: щодо відкриття ринку сільськогосподарських земель, внесення змін до Земельного кодексу і цей законопроект – усі вони є абсолютно неконституційними і позбавляють, по суті, українських фермерів можливості стати реальними власниками сільськогосподарської землі. Це робиться в абсолютно різний спосіб і різними механізмами.

Зокрема, не просто залишається, а посилюється (і в цьому законопроекті також) можливість участі іноземців у земельних торгах, іноземних юридичних осіб, іноземних банків. Запроваджуються також механізми визначення переможців, які можуть здійснюватися в ручному режимі. Якщо людина «зненацька», «випадково» виграє цей тендер, її можна достатньо легко позбавити завдяки механізмам визначення переможців.

То ж прошу підтримати поправку 562.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 562. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 65.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 563. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, коли ви запитуєте, чому ми подаємо стільки поправок, то лише тому, що на засіданні комітету ніхто постатейно не розглядав відповідних поправок.

Ми хочемо донести до українського народу, до керівників органів місцевого самоврядування, до фермерів інформацію щодо цього законопроекту.

Сільські та селищні ради будуть, справді, незадоволені, тому що кабінетні фермери братимуть участь в аукціонах і не матимуть жодного відношення до цієї території, навіть не вестимуть там бізнес. Це є проблемою, оскільки місцеві органи, фермери розраховуватимуть на підтримку, а ці кабінетні фермери ніколи цієї підтримки не даватимуть.

Тому важливо зрозуміти, що ці електронні аукціони на користь територіальних громад не підуть.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 563. Комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 564. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Колеги, ця поправка говорить про винагороду. Уявляєте собі, що є певні дворівневі аукціони і хтось володіє цими майданчиками. Так, держава володітиме центральним, скажімо, першим рівнем. А другий рівень – це приватні майданчики, і вони отримуватимуть винагороду щодо проведення аукціону.

Скажіть, будь ласка, кому належатимуть відповідні майданчики? Хто стоятиме за такими майданчиками і такі шалені кошти отримуватиме безпосередньо собі?

Колеги, тут порушується питання належності відповідних майданчиків до держави, щоб саме держава виграла від продажу права оренди. І місцевий фермер, який має точно бути залучений, поінформований щодо безпосередньо проведення такого електронного аукціону.

До речі, потрібно, справді, приймати програму щодо забезпечення сіл інтернетом, до того ж це треба робити безкоштовно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 564. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 565. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Колеги, ви обіцяли створити фонд розвитку села. Ви обіцяли, і це виписано в законопроекті [№ 2178-10](#). Де цей фонд? Я запитую в уряді: де цей фонд?

Ви відкриваєте ринок землі, будуть сплачені відповідні податки, відсотки. Куди підуть ці кошти? Де цей фонд? Я ще раз питаю: чому ви не запитуєте? Вас знову обманули. Немає створеного фонду, немає! І уряд не готується навіть цього робити.

Ганьба тим словам і тим людям, які так зрадили українське село і українського фермера. Навіть фонд не створили щодо розвитку села, куди мають піти кошти від купівлі-продажу, безпосередньо на розвиток інфраструктури. Ви збрехали селу і фермерам.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 565 Івченка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Поправка 566. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Колеги, я ще раз хочу сказати, що нас знову вводять в оману. Ніякого фонду, щодо якого було прийнято рішення вночі рік тому в законі, проект якого № 2178-10, не створено. Ніяких фінансових механізмів і інституцій, що підтримуватимуть фермерів і даватимуть їм змогу бути конкурентами і щось придбати для себе і для своєї родини, не створено.

Колеги, навпаки, уряд відмежовується від цього, хоче відтягнути на наступний рік. А що вони робили цей рік? А що вони зробили ці півроку?

Тому, звичайно, потрібно робити оцінку того, що вони обіцяли громадянам України у своїх округах і сьогодні не доповідають, чому не зробили. Колеги, це помилки під час впровадження ринку чи так званої земельної реформи, і це потрібно враховувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 566. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 567. Кабаченко.

КАБАЧЕНКО В.В. Дякую. Фракція «Батьківщина». Колеги, цим законопроектом запроваджується процедура проведення електронних торгів. Нескладно припустити, що задля того, щоб мати можливість провести електронні торги, треба мати інтернет-з'єднання.

За останніми даними статистики щодо поширення інтернету в Україні: 21 відсоток сільськогосподарських працівників мають доступ до інтернету, лише 3 відсотки фермерів, і взагалі по всій країні 58 відсотків українців мають доступ до інтернету.

Просте логічне питання. Для кого приймається цей законопроект: для тих 3 відсотків фермерів, у яких є доступ до інтернету, чи для тих 97 відсотків фермерів, у яких доступ до інтернету відсутній? Просте логічне питання. Прошу відповісти.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 567. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 65.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 570. Шкрум.

ШКРУМ А.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Добрий день, шановні колеги! Насправді і ця поправка, і моя наступна стосуються правових наслідків торгів щодо ділянок, проданих іноземним державам чи юрособам, відособлення яких потребує узгодження уряду чи Верховної Ради.

Ми вимушені на сьогодні ставити ці поправки на підтвердження, тому що найважливіші наші поправки про те, що всі ці земельні закони запрацюють лише після прийняття рішення на всеукраїнському референдумі, на жаль, відхиляються.

Якби наші поправки щодо того, що такі закони запрацюють лише після винесення цих питань на всеукраїнський референдум, було прийнято, то й потреби ставити всі інші поправки, мабуть, у нас не було. Але ж на сьогодні ми вимушені й боротися за те, щоб громадяни мали право голосу щодо того, чи можна продавати, відчужувати, зокрема на електронних торгах, земельні ділянки і українську землю, і за те, щоб покращити хоч якось ці законопроекти, у яких залишається дуже багато прозорих плям, і, на жаль, вони створять великі проблеми.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вже бачу, ви прийшли, Іване Івановичу. Так, зараз.

Поправка 570. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 569. Крулько.

КРУЛЬКО І.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні українці, фракція «Батьківщина» ледь не єдина політична сила в цій сесійній залі, яка, справді, бореться за те, щоб земля сільськогосподарського призначення залишилася в українського фермера, щоб не стала, по суті, витратним матеріалом, коли українці залишаться безземельними і не зможуть ані виростити, ані зібрати урожай на своїй землі.

Саме тому ми пропонуємо, щоб такі законопроекти, що розглядаються зараз, не були прийняті в парламенті, щоб нас почув депутатський корпус задля того, щоб захистити українську землю.

За ініціативи Юлії Тимошенко 22 травня збереться ініціативна група, учасники якої пропонуватимуть провести референдум з єдиного питання: чи підтримують люди розпродаж української землі? І лише після того, як буде висловлена воля людей на референдумі, можна приймати будь-які закони.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 569 народного депутата Крулька. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати. «За» – 65.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Веде засідання Голова Верховної Ради України **РАЗУМКОВ Д.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наступна поправка 572. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово! Позиція фракції «Батьківщина» щодо земельного питання.

Перше. Ми вважаємо, що розглядати будь-який законопроект можна лише після проведення всеукраїнського референдуму.

Друге. Якщо на референдумі українці скажуть «так», то концепція відкриття ринку повинна бути такою. Усі власники паїв, хто бажає їх продати, повинні мати право продати їх виключно державі, більше нікому. Усі інші учасники земельного ринку повинні отримувати земельні ділянки лише в оренду. Такими учасниками мають бути переважно українські фермери, малі й середні фермери, які працюють безпосередньо на цій землі багато років.

А відтак навіть якщо запроваджувати аукціони в такій концепції, то це повинні бути аукціони лише з продажу права оренди земельних ділянок, а не

з продажу права власності на такі земельні ділянки. Абсолютно точно в аукціонних торгах не повинні брати участі ані іноземці, ані іноземні банки, ані іноземні юридичні особи.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 572 Власенка. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 573. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, невже нецікаво, як після прийняття такого закону житиме українське село? Невже нецікаво, як після прийняття такого закону наповнюватимуться бюджети місцевих громад? Невже нецікаво, що українські фермери або ті, які працюють у відповідних об'єднаних територіальних громадах, будуть змагатися з кабінетними фермерами з міста Києва? Колеги, невже нецікаво виправити і зробити так, щоб цей законопроект передбачав відповідні запобіжники щодо тих фермерів, які працюють у громаді, щодо обов'язкового їх інформування, щодо того, щоб саме вони мали пріоритети на цих аукціонах і таке інше? Колеги, невже нецікаво, хто буде отримувати шалені винагороди від проведення таких аукціонів з відповідних майданчиків? Невже, колеги, нецікаво, що спекулянт не йде на...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 573 Івченка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 58.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 574. Кабаченко.

КАБАЧЕНКО В.В. Фракція «Батьківщина». Повертаючись до концепції, яка з самого початку була запропонована командою «Батьківщина» щодо створення земельної агенції, то саме земельна агенція могла б сконцентрувати в собі функції, зокрема щодо проведення електронних аукціонів. Саме земельна агенція могла б централізовано бачити, які землі державної чи комунальної власності вона може виставити на торги і в яких областях, які землі все-таки треба залишити в державній власності для того, щоб захищати саме державні інтереси.

Якщо ми введемо хаотичну, неконтрольовану процедуру електронних торгів, якщо не буде центрального органу, який має відстежувати кількість щоденно розпроданих земель, то опинимося у стані хаосу.

Прошу підтримати цю поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 574. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 579. Шкрум.

ШКРУМ А.І. Фракція «Батьківщина». Колеги, ця поправка також стосується правових наслідків торгів щодо земельних ділянок та як вони мають проводитися.

Я маю сказати, що ми повинні подавати ці поправки для того, щоб зробити хоч якусь мінімальну архітектуру успішного земельного устрою українців. На жаль, сьогодні зала нас не підтримує, але ми все одно маємо доносити цю позицію.

Ви знаєте, коли шостого Президента США Джона Квінсі Адамса, людину, яка писала Конституцію США, запитали, навіщо він займається такою нудною роботою як політика, він сказав, що вимушений займатися такою, можливо, інколи нецікавою роботою як політика, щоб його сини могли вже займатися філософією і математикою; а його сини вимушені будуть займатися філософією, математикою та історією для того, щоб їхні діти могли забути вже про ці науки і вивчати музику, поезію, літературу та скульптуру.

На сьогодні, колеги, ми ще не створили архітектуру успішної України і вимушені займатися політикою і найважливішими питаннями для українців.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 579. Комітетом вона відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 580. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Шановні друзі, усі знають, що Організація Об'єднаних Націй оголосила початок Десятиліття сімейних фермерських господарств, усі знають, що ключові міжнародні організації проголосили голод як головну загрозу наступних 10, а то й 20 років. Україна має безцінний скарб – нашу сільськогосподарську землю, що може нагодувати 320 мільйонів людей у світі, принести Україні завдяки переробці сільськогосподарської продукції, сировини 180 мільярдів євро доходів. Це означає, що в нас практично не буде жодних фінансових дефіцитів, і якщо правильно проводити аграрну політику, то ми додатково матимемо мільйони робочих місць і потужний середній клас.

Той законопроект, який сьогодні розглядається, і той, який прийнятий, щодо ринку землі, перекреслюють цю перспективу. Не голосуйте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 580. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 582. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. Це чергова поправка, яка стосується концептуальних речей. Я ще раз підкреслюю, позиція фракції «Батьківщина» така.

Перше. Відкривати ринок землі можна лише після референдуму, який, до речі, «Батьківщина» започаткує 22 травня цього року, і запрошуємо всіх на засідання ініціативної групи.

Друге. Якщо на референдумі український народ як власник землі скаже «так», то тоді треба будувати такий устрій земельних відносин, щоб власники паїв мали б можливість їх продати державі, а далі всі відносини будувалися б лише на оренді землі насамперед українськими фермерами. А відтак ніяких аукціонів з купівлі-продажу сільськогосподарської землі не повинно відбуватися взагалі, мають проводитися аукціони купівлі-продажу права оренди земельної ділянки. Першочергове право на таке придбання повинні мати українські фермери, які на цій землі працюють.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 582 Власенка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 65.

Рішення не прийнято.

Поправка 583. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, мені хотілося б, щоб ми чітко зрозуміли, що те, що сьогодні запропоновано з приводу земельної реформи, не витримує жодної критики. На сьогодні немає захисту товаровиробників, особливо дрібних і маленьких.

Ви не запитуєте уряд Шмигала про те, що він вас увів в оману, а ви таким чином ввели в оману наших фермерів і всіх товаровиробників.

Де закон, де фонд щодо підтримки фермерства? Де? Колеги, куди будуть спрямовуватися кошти від купівлі-продажу землі? Чому приватні майданчики безпосередньо будуть отримувати винагороду? Чому кабінетні фермери, а не місцеві, які працюють у відповідних територіальних громадах, матимуть пріоритети? Колеги, усі ці проблеми можливо було розв'язати, аби було бажання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 583 Івченка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Поправка 584. Кабаченко.

КАБАЧЕНКО В.В. Фракція «Батьківщина». Колеги, суть усіх моїх поправок до статті 137 Земельного кодексу України спрямована на таке. Пропоную як компроміс зберегти дві форми аукціонів: електронну форму аукціонів, яку ви пропонуєте, та офлайнові аукціони, що вже були запроваджені до вас, проводилися і показали успішність у своєму підході.

Якщо ми залишимо два підходи щодо проведення торгів: і в електронній, і в офлайновій формах, то зможемо забезпечити рівний доступ абсолютно всіх зацікавлених осіб в Україні до торгів. Тому в кожного громадянина України буде рівне право розпоряджатися правами оренди...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 584 Кабаченка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 65.

Рішення не прийнято.

Поправка 585. Кабаченко.

КАБАЧЕНКО В.В. Коли 22 травня 2021 року ініціативна група за повної підтримки фракції політичної партії «Батьківщина» почне свою роботу по всій Україні, у українських громадян, 70 відсотків яких висловилися проти ринку землі, буде можливість виходити й публічно заявляти про свою позицію.

Ми чекаємо на підтримку українців і говоримо їм, що вони можуть розраховувати на нас, бо послідовна позиція фракції «Батьківщина» – відстоювати добросовісних фермерів. Добросовісний фермер – це та особа, яка використовує свою землю у фермерських цілях, а не купує її, щоб потім спекулятивним методом продати іншій іноземній особі.

Цю поправку прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 585 Кабаченка. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 68.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наступна поправка 586. Кабаченко, будь ласка.

КАБАЧЕНКО В.В. Фракція «Батьківщина». Поправка 586 є логічним продовженням поправок 584 та 585. Ще раз кажу: тоді як колектив «Слуга народу» повністю викреслив чинні положення статті 137, ми повертаємо дію цих положень.

Конкретно щодо поправки 586. У ній ідеться про те, що залишається чинною частина двадцять перша статті 137 Земельного кодексу України щодо недопуску переможця, який відмовився від підпису протоколу до повторного проведення торгів. Тобто ця поправка не запроваджує нової процедури, вона просто залишає діючими ті норми, які вже були виписані у Земельному кодексі України.

Цю поправку прошу підтримати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 586 народного депутата Кабаченка. Комітет пропонує відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 587. Кабаченко, будь ласка.

КАБАЧЕНКО В.В. Фракція «Батьківщина». Цією поправкою також вносяться зміни до статті 137, але в частину двадцять четверту. Ми виключаємо будь-яку можливість продажу прав власності емфітевзису під час проведення електронних та офлайнових торгів. Єдине, на чому ми наполягаємо, – це залишити право оренди. Тому що, як ми вже не раз казали, що добросовісний фермер бере в оренду землю задля того, щоб її використовувати винятково у своїх фермерських цілях, тобто щоб максимізувати кількість врожаю, який він може отримати від своєї земельної ділянки. Ми маємо виключити всі ті права, що можуть нашкодити Україні в її розпорядженні українською землею.

Цю поправку прошу підтримати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 587 народного депутата Кабаченка. Комітет пропонує її відхилити.

Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 65.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 588. Кабаченко, будь ласка.

КАБАЧЕНКО В.В. Повертаюся до концепції впровадження земельної агенції, про яку я не втомлююся говорити щоразу, коментуючи свої поправки. За умови, що ми запроваджуємо централізований орган, який розпоряджатиметься земельними правами державної та комунальної власності, розв'язуємо дуже велику проблему, тому що абсолютно вся відповідальність щодо розпорядження землями державної та комунальної власності лежатиме на одному централізованому органі. А людина, яка відповідає за цей орган (це не колегіальний орган,

а одноосібний), несе одноосібну відповідальність за будь-які рішення, які вона приймає.

Тому якщо ми запровадимо цей механізм, то саме державна агенція може розпоряджатися як правами оренди, так і земельними правами державної та комунальної власності.

Дуже дякую за підтримку. Цю поправку прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 588 народного депутата Кабаченка. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати. «За» – 63.

Рішення не прийнято.

Поправка 589. Кабаченко.

КАБАЧЕНКО В.В. Повертаючись до концепції земельної агенції. Під час дебатів на засіданні комітету, під час дебатів у стінах Верховної Ради України, під час медіа-дебатів, кожного разу, коли ми запитували представників колективу «Слуга народу», чому саме вони виступають проти концепції впровадження земельної агенції, жодного разу ми не отримали чіткої відповіді.

Вважаю, навіть переконаний, що не всі розуміють, що саме означає «державна земельна агенція».

На кожний вид індустрії або господарської діяльності в Україні є свій ЦОВВ (центральний орган виконавчої влади), який відповідальний за впровадження і виконання господарської діяльності. То чому ж ми не хочемо повторити вже той досвід, який існує в Україні, і створити такий самий орган, але який розпоряджався б найціннішим ресурсом України – землею?

Дякую за підтримку цієї поправки.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 589 Кабаченка. Комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Поправка 590. Кабаченко.

КАБАЧЕНКО В.В. Послідовним кроком після впровадження земельної агенції було б надання права фермеру отримати право власності на земельну ділянку, яку він оброблює, але за єдиної умови, що працює на ній понад 10 років. Якщо ми встановлюємо запобіжник у вигляді 10 років послідовного оброблення землі, це означає, що цей фермер виявив свою добросовісність, є добросовісним і що на ту земельну ділянку, якою він розпоряджається, отримує право власності трохи за іншими нормами.

Давайте включимо цей запобіжник, повернемося до концепції впровадження земельної агенції та впровадимо цивілізований ринок розпорядження землями державної та комунальної власності тут, у країні, у якій ми живемо.

Цю поправку прошу підтримати. Дуже дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 590 Кабаченка. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 63.

Рішення не прийнято.

Поправка 592. Кабаченко.

КАБАЧЕНКО В.В. Поправка 591. Цією поправкою також вносяться зміни до статті 137, а саме до частини двадцять восьмої. Тобто виключається можливість продажу земельної ділянки державної та комунальної власності, а також право користування нею на підставі суперфіцію чи емфітевзису.

Отже, ми ще раз наполягаємо на тому, щоб абсолютно у всіх суб'єктів господарювання було право розпоряджатися своїм правом оренди, доки вони не продемонструють свою добросовісність у користуванні землями сільськогосподарського призначення.

Саме після терміну – 10 років ми повернемося до проблематики надання права власності на ту земельну ділянку, яку він оброблює і розпоряджається нею.

Поправку 591 прошу підтримати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зараз ставлю на голосування поправку 592, а потім поправку 591.

Ставлю на голосування поправку 592. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 68.

Рішення не прийнято.

Поправка 591. Кабаченко.

КАБАЧЕНКО В.В. Фракція «Батьківщина». Зараз я хочу звернутися до українців. Шановні українці, відверто кажучи, чомусь не цікаве ваше волевиявлення для представників фракції «Слуга народу». Ви вже два рази сказали і два рази проголосували під час соціологічного опитування, що проти розпродажу сільськогосподарської землі, а ми все одно продовжуємо сидіти в цій залі, розглядати законопроект, який нині не потрібний Україні. Від нас просто вимагають голосувати за те, що на сьогодні цілком неприйнятне і не сприймається взагалі світом.

Тоді як усі держави концентрують земельний банк у своїй власності, ми робимо абсолютно нелогічний протихід і починаємо розпродавати те, що в нас залишилося. Це останній ресурс України, який залишився.

Цю поправку прошу підтримати. Давайте підтримаємо українського фермера.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 591 Кабаченка. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 59.

Рішення не прийнято.

Поправка 593. Крулько. Не наполягає.

КРУЛЬКО І.І. Наполягає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, наполягає.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Звичайно, наполягає. Тим паче що ми добре розуміємо, що вся мета прийняття таких законів полягає в єдиному – по суті, всіма можливостями, але відібрати українську землю в українців.

Саме через це і «Батьківщина» – єдина політична сила, яка залишилася в цьому залі, бореться за те, щоб усе-таки українці були господарями на власній землі. Зараз багато хто недооцінює всіх загроз, які насуваються у зв'язку із запровадженням так званої земельної реформи, яка нічого не має спільного з реформою. Як уже колись обдурили українців, коли говорили, що вони стануть власниками підприємств, і видали їм ваучери, так само зараз їм розказують, що вони зможуть купити землю.

Нічого простий українець не купить. А те, що він має і обробляє, від нього заберуть. Тому лише референдум і лише рішення людей на референдумі, як розпоряджатися українською землею. Це вимагає «Батьківщина».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 593. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 60.

Рішення не прийнято.

Поправка 597. Шкрум.

ШКРУМ А.І. Фракція «Батьківщина». Ця поправка стосується того, як мають відбуватися земельні торги за лотом та коли вони вважаються завершеними. Ось лише лот тут – це саме право оренди і користування землею, зокрема для іноземних громадян і іноземних банків. Тому ми маємо повсякчас порушувати ці питання, доносити нашу позицію і наші поправки до людей і, на жаль, займатися, як нам говорять тут, у залі, інколи такою нудною роботою, бо нас відверто мало хто вже тут слухає. Тому якщо вирішенням цього питання не займатися зараз, то, боюся, що величезну кількість трагічних помилок нам доведеться виправляти потім всі наступні декілька десятків років. А мені дуже не хотілося б, щоб такі помилки, які сьогодні можуть бути зроблені саме в архітектурі управління землею в Україні, були невідворотними. Тому для того щоб такі помилки можна було виправити на всеукраїнському референдумі, саме

сьогодні ми і працюємо, і в цьому бачимо свою задачу. А цю поправку прошу поставити на підтвердження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на врахування... Мабуть, ви це мали на увазі. Ставлю на голосування поправку 597. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 60.

Рішення не прийнято.

Поправка 599. Тимошенко. Цимбалюк.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Цим законопроектом у разі його ухвалення знищується в Україні фермерство як клас, представників якого і так залишилося, за останніми підрахунками, понад 16 тисяч на всю країну.

Команда «Батьківщини» пропонує своїми поправками, щоб на земельних аукціонах землю викупувала державна агенція і передавала фермерам чи іншим користувачам в оренду на 10 і більше років із правом викупу. Тоді фермери будуть конкурентоздатними.

Поправка моя і Юлії Тимошенко стосується саме земельних торгів за лотами. Вважати їх такими, що відбулися, тоді, коли буде укладено договір про землекористування, а не лише сплачена сама ціна за землю.

Прошу цю поправку поставити на голосування. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 599. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 60.

Рішення не прийнято.

Поправка 601. Наливайченко.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Фракція «Батьківщина». Я все-таки, як і фракція «Батьківщина», наполягаю на голосуванні моєї поправки, щоб ми чітко визначилися і раз та назавжди заспокоїли людей, об'єднані територіальні громади, що землі державної та комунальної власності можуть передаватися в оренду або у право користування. Але щоб надходження від цієї землі належали об'єднаним територіальним громадам, тобто людям. Запитайте зараз на Рівненщині, запитайте в Запоріжжі: на ремонт школи є гроші? На утримання, доплати вчителям є гроші у громад чи ні?

Тому ми й наполягаємо, що треба зробити по-державному, по-українськи – залишити можливість людям мати надходження і жити заможнo й стабільно на рідній землі. Найголовніше те, що це має вирішуватися на всеукраїнському референдумі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 601 Наливайченка. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 57.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Оголошується перерва до 12 години 30 хвилин.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Починаємо працювати, колеги!

Наступна поправка. Власенко. Не наполягає.

Івченко. Не наполягає.

Кабаченко. Також не наполягає.

Крулько.

Тимошенко.

Шкрум.

Крулько. Не наполягає (*Шум у залі*). Ні, ні – 12 година 30 хвилин.

Наливайченко. Не наполягає.

Шкрум. Не наполягає.

Тарута. Не наполягає.

Власенко. Немає.

Івченко. Немає.

Я йду по всіх поправках, щоб потім не було запитань від колег.

Поправка 664. Кириленко Іван Григорович.

КИРИЛЕНКО І.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановний Дмитре Олександровичу, звертаюся до вас. Я попрошу колег, будь ласка, присядьте поруч.

Дмитре Олександровичу, звертаюся до вас особисто. Зверніть увагу на поправку: як вона звучить і яка реакція на неї? Отже, торги можуть бути визнані такими, що не відбулися, з підстави наявності лише одного учасника, а й з підстави відсутності учасників.

Скажіть, будь ласка, це технічна помилка? Скажіть, будь ласка, це зумисно, бо це опозиція? Чи скажіть, будь ласка, це великий умисел, що торги відбулися, немає учасників, і тоді земля пішла величезними обсягами за іншими схемами?

Дмитре Олександровичу, ну, так не можна. Ось чому ми проти таких реформ, проти такої роботи, проти законів України. Ну, не можна так. Люди добрі, ну, поясніть, будь ласка? Ви потім обурюєтеся, що ми проти. Скажіть, ця поправка – це що?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іване Григоровичу.

Поправка 665 комітетом не підтримана. Прошу визначитися та голосувати (*Шум у залі*). Так, поправка 664. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 30.

Рішення не прийнято.

Поправка 665. Кириленко.

КИРИЛЕНКО І.Г. Вадим Івченко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Івченко Вадим Євгенович.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, я ще раз звертаюся до вас: уряд Шмигалья сьогодні ввів в оману всіх нас. Бо в законі, проект якого № 2178-10, ми передбачили спеціально створений Фонд розвитку сільських територій. Уряд Шмигалья не зробив жодного кроку, щоб подати до парламенту законопроект щодо того, щоб такий фонд діяв. Як ми можемо на сьогодні відкривати ринок землі, коли немає створеного фонду, коли кошти не підуть на розвиток сільських територій від купівлі-продажу землі? Немає також і фонду підтримки фермерства. А ту концепцію, яку ви запропонували, то це не пряма підтримка фермерів, а страхова компанія, яка страхуватиме вартість першого внеску і таке інше.

Колеги, проблема в тому, що та концепція, яка запропонована вами, не відповідає національним...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 665. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 30.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Кабаченко. Немає.

Шкрум. Немає.

Наливайченко. Немає.

Поправка 680. Власенко Сергій Володимирович.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. Насправді, я ще раз хочу підкреслити, що позиція фракції «Батьківщина» полягає в тому, щоб спитати в українських громадян, в українського народу як у власника української землі, чи готові вони на відкриття ринку сільськогосподарських земель. Якщо на референдумі скажуть «так», то тоді треба проводити ринок у такий спосіб, щоб спочатку ті, які мають паї, мали можливість їх продати державі. Відтак єдиним покупцем сільськогосподарської землі повинна бути держава, а потім ті, які працюють на сільськогосподарській землі: великі, малі й середні фермери повинні отримувати цю землю в оренду. Оце стратегічна позиція «Батьківщини».

Натомість законопроект, який ми зараз обговорюємо, дає можливість купувати землю іноземцям, іноземним юридичним особам і при цьому механізми, зокрема встановлення результатів торгів, сформовані так, що ними можна маніпулювати, як захочеш.

А відтак прошу підтримати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 680 Власенка. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 36.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 686. Шкрум.

ШКРУМ А.І. Дякую. Фракція «Батьківщина». Ця поправка так само стосується того, за яким порядком відбуватимуться земельні торги за лотом і як це має визначатися в акті оператора електронного майданчика. Тому що диявол, як завжди, ви знаєте, криється в деталях. Саме про такі речі говорив мій колега Іван Григорович Кириленко, говорить Вадим Івченко, і саме проти таких речей ми заперечуємо. Тому що вони створюють величезні ризики того, що навіть якщо українці на всеукраїнському референдумі скажуть, що вони за продаж сільськогосподарської землі, на цих електронних торгах можливі будуть і зловживання, і проблеми з доступом до цих електронних торгів, і проблеми з тим, що якщо торги не відбулися, куди йде земельна ділянка. Саме в цих юридичних тонкощах, на жаль, криється багато ризиків.

Тому ми намагалися великою кількістю своїх поправок не просто висловити політичну позицію, а спробувати виправити конкретні речі й прогалини, що є в цьому законопроекті. На жаль, більшість наших поправок не прийнято. Прошу підтримати цю поправку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 686 Шкрум. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 39.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Наступна поправка. Івченко. Не наполягає.

Крулько. Не наполягає.

Поправка 695. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. Я ще раз зазначатиму, що блок моїх поправок стосується можливості лише не продавати сільськогосподарську землю. Сільськогосподарську землю можуть продавати лише власники паїв і виключно державі – така позиція партії і фракції «Батьківщина». А відтак всі

інші й насамперед українські фермери повинні отримувати земельні ділянки сільськогосподарського призначення в довгострокову оренду.

Тому вся система поправок, які я зараз відстоюю від імені фракції «Батьківщина», стосується саме цього напрямку, такого переформатування цього недолугого законопроекту, це спроба його хоча б трохи виправити. У цьому законопроекті абсолютно очевидно є неконституційні положення, на кшталт можливості іноземцям придбавати сільськогосподарську землю. Але для того, щоб це не стало об'єктом розгляду в Конституційному Суді, робота Конституційного Суду на сьогодні заблокована. А поправка...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 695 Власенка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 42.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Наступна поправка 699. Шкрум.

ШКРУМ А.І. Фракція «Батьківщина». Ця поправка знову стосується важливого питання: у пункті 3 частини другої статті 139 слово «, емфітевзису» вилучити. У багатьох наших поправках ми намагаємося хоч якось виправити систему тих електронних торгів, які відбуватимуться, хоч якось відповідати на питання, який має бути порядок продажу таких земель з лотів і що має зазначатися в акті оператора електронного майданчика.

Тому що, на жаль, поки не створене державне управління, поки не відбудована кришталево прозора професійна державна служба, то можливість таких зловживань у нашій країні є необмеженою. Люди це розуміють.

Мені дуже прикро, що це не завжди розуміють парламентарії в цій залі. Проте поки немає професійного державного управління, поки в нас не відбувається нормальних прозорих та чесних конкурсів на державну службу і ми не відповідаємо за якість тих людей, які видаватимуть подібні акти й вирішуватимуть, що робити в тій чи іншій ситуації, думаю, довіри до цих електронних торгів ми також не побачимо. Мені дуже хотілося б помилитися.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 699 народної депутатки Шкрум. Комітет пропонує відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 44.

Рішення не прийнято.

Тарута. Немає.

Поправка 701. Наливайченко. Немає.

Поправка 702. Власенко. Сергію Володимировичу, будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане головуючий. Я ще раз хочу підкреслити, що фракція партії «Батьківщина» виступають категорично проти законопроекту в такому вигляді, у якому він зараз проштовхується.

До речі, мій колега Вадим Івченко питає, хто стоятиме за тими майданчиками, на яких продаватимуть землю? За ними стоятимуть ті самі люди, які стоять на трибуні та проштовхують цей законопроект. Тобто це робиться абсолютно зрозуміло навіть і таке інше.

Але я ще раз підкреслюю, фракція «Батьківщина» вважає, що продавати землю можуть лише власники паїв і лише державі. А якщо навіть запроваджувати аукціони, то на них точно не повинні продаватися ані право суперфіцію, ані право емфітевзису земельних ділянок, а лише право оренди земельних ділянок і лише з переважним правом фермерів на придбання такого права оренди. Але і це можливо лише після всеукраїнського референдуму.

Про це моя поправка 702. Прошу...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 702 народного депутата Власенка. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 703. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, хотів би сказати, що на сьогодні, можливо, було б правильно обрати концепцію безпосередньо щодо обігу земель сільськогосподарського призначення. Усі країни світу воюють за продовольчу безпеку. З 2007 року продовольство постійно йде вгору. У країнах є голод, не вистачає в багатьох країнах світу продовольства. Ми віддаємо в приватну власність землю, і люди що захочуть, те й вирощуватимуть, а потім через трейдерів кормитимуть інші країни. Ми наражаємо на продовольчу небезпеку наших українців. У такий спосіб ми ще й наших фермерів позбавляємо тих запобіжників, щоб саме вони вигравали аукціони щодо державної землі.

Колеги, одумайтесь, цей законопроект не відповідає національним інтересам України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 703 народного депутата Івченка і Мейдича. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 53.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 704. Шкрум.

ШКРУМ А.І. Дякую. Фракція «Батьківщина». Колеги, ця поправка насправді стосується дуже важливого питання. У ній ідеться про те, що разом з оголошенням в електронних засобах масової інформації таких торгів має бути оприлюднення результатів земельних торгів у друкованих засобах масової інформації за місцем розташування земельної ділянки, щодо якої проводитимуться торги.

Уже не раз мій колега Кабаченко та інші говорили про те, яке на сьогодні інтернет-покриття в Україні, яке інтернет-покриття саме серед фермерів і фермерських асоціацій, особливо малі та середні фермери у віддалених регіонах навряд чи будуть змушені одразу, буквально з першого дня, слідкувати за всім у режимі онлайн.

Тому ми пропонували багато компромісних речей щодо того, що принаймні має бути перехідний період, коли таке оприлюднення інформації і щодо оголошення результатів, і щодо перебігу подій буде здійснюватися, зокрема, у друкованих засобах масової інформації. На жаль, ці поправки відхилені.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 704 Шкрум. Комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 54.

Рішення не прийнято.

Поправка 705. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Хочу, щоб люди, які зараз чують нас, просто знали, що відбувається у цій Верховній Раді. По суті, за дорученням Президента України з 1 липня готується до розпродажу сільськогосподарська земля. До того ж відповідно до внесених змін до Земельного кодексу розпродається все, включаючи цінні землі, ліси, озера, заповідники. Крім того, позбавляються фермери того права власності на землю, яке їм було надано в 90-ті роки минулого століття. Це означає, що просто нищиться фермерство.

Крім того, передбачається право цю землю продавати іноземцям, тому що в Земельному кодексі скасована норма щодо заборони продажу іноземцям. Дається право знімати верхній шар родючих ґрунтів без будь-якого погодження, варварським чином. Тобто не просто продають землю, а для варварського використання.

Голосуйте проти цього.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 705. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Поправка 710. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, хочу вам нагадати, що всі країни, які на сьогодні переживають голод, борються за продовольство. Уряди багатьох країн шкодують, що в них немає родючої землі.

Нині 25 відсотків всіх чорноземів безпосередньо зосереджені в Україні. Нам варто розпорядитися таким ресурсом у такий спосіб, щоб ми, справді, були продовольчим магазином для всього світу.

Але до того ж не забувати, що в нас є свої фермери – їх понад 40 тисяч, які зареєстровані, 4 мільйони одноосібників, яким треба дати змогу зареєструватися і бути учасниками цього обігу землі, дати доступ до фінансових і кредитних ресурсів. Найголовніше, щоб на аукціонах вигравали місцеві.

Правильно сказала моя колега Альона Шкрум, що оголошення мають бути безпосередньо в місцевих друкованих засобах масової інформації, а не електронних.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 710. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 52.

Рішення не прийнято.

Поправка 711. Кириленко.

КИРИЛЕНКО І.Г. Шановні колеги, у чому суть поправки? Я наведу один приклад. У Німеччині в минулому році продано, всього-на-всього, кілька сотень гектарів земель. На півночі в районі Балтії супіски – ціна 1 гектара від 70 до 100 тисяч євро. На півдні, Баварія, – від 100 тисяч до 140-170 тисяч євро за 1 гектар. Публічна інформація для всього світу.

Німці майже не торгують землею, якщо торгують, то лише для своїх фермерів.

У нашій поправці пропонується оприлюднювати результати торгів хоча б у місцевій районці. Відхилено.

То що це таке, люди добрі?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 711. Комітет її відхилив. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 59.

Рішення не прийнято.

Поправка 715. Крулько.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Шановні українці, ми розглядаємо цей законопроект, який має остаточно узаконити так звану земельну реформу, що насправді нічого доброго для України не принесе, лише шкодитиме можливості розвитку українського фермерства.

Чому фракція «Батьківщина» пропонує в цьому залі цивілізовано зробити право оренди земельних ділянок, але держава має контролювати землю? Тому що українська земля – це ще й територія. Щоб не сталося так, коли через іноземні банки величезні земельні ділянки, що дорівнюватимуть третині області, опиняться в руках іноземців, і нам казатимуть, що це вже не територія України. Тому до землі треба ставитися надзвичайно серйозно.

Саме через те «Батьківщина» і пропонує референдум, який має заборонити продаж українських земель і української території. Але найголовніше, ми вимагаємо, щоб земля була в руках українських фермерів, які її мають обробляти і приносити прибуток...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 715. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 716. Крулько.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Ми як фракція «Батьківщина» вважаємо, що єдина цивілізована можливість для того, щоб українську землю могли обробляти українські фермери, – це надати право, щоб ті пайовики, які хочуть цього, могли продати землю державі за визначеною ціною, що має дорівнювати розміру вартості земельних ділянок у країнах наших сусідів. Проте держава цю землю може передавати виключно в оренду, лише тоді вона контролюватиме ситуацію із землею. І люди, які мають паї, зможуть свої паї продати лише державі.

Але найголовніше – ми не допустимо ситуації, коли українці стануть безземельними і по суті кріпаками на своїй землі, коли українське село вимиратиме і зникатиме, будуть закривати, як це зараз відбувається, ФАПи, лікарні, школи – це вся сільська інфраструктура. По суті, відбувається повна руйнація українського села і українського...

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 716 народного депутата Крулька. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 52.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 717. Шкрум.

ШКРУМ А.І. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, наступні кілька поправок, а точно – три, і я можу підвести трохи підсумки щодо цих рішень.

Як ви бачите, жодна поправка опозиції не пройшла. Ми намагаємося принаймні ті деталі (а диявол завжди криється в деталях) врегулювати, щоб люди мали кращий доступ до електронних аукціонів, була в них можливість побачити оголошення щодо проведення електронних аукціонів не лише в інтернеті, до якого вони не завжди навіть мають доступ, а зокрема, у друкованих засобах масової інформації хоча б районного, місцевого сільського значення, щодо того, що не можна змінювати цільового призначення земель, які взяті в оренду на аукціонах.

Але, на жаль, жодна ця поправка не приймається. Крім того, поки ми не сформуємо чіткої та прозорої системи державного управління і державної служби, коли на державну службу приходять люди, які відповідають хоча б мінімальним професійним вимогам і мінімальній довірі суспільства, думаю, що такі і подібні закони запрацюють з величезними прогалинами.

Прошу цю поправку підтримати і далі продовжуватиму.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 717 народної депутатки Шкрум. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 56.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 718.

ШКРУМ А.І. Фракція «Батьківщина». Знову ми продовжуємо говорити про те, чому в нас недолуге державне управління і не виправлена історія, коли на державну службу можуть прийти достойні, фахові та професійні люди, величезна кількість буде зловживань з боку і реєстраторів, і тих контролюючих органів, які мають відповідати за проведення і електронних аукціонів, і за взагалі впровадження ринку землі в Україні.

Нині, як ви, мабуть, знаєте, проводяться конкурси на державну службу. Станом на вчора було вже понад 48 конкурсів на найвищі посади державної служби, понад 5 тисяч конкурсів на посади категорії «Б». До того ж щодо цих конкурсів надзвичайно мало інформації, кандидатів на ці посади дуже мало. І найгірша, можливо, буде історія, коли конкурси будуть повністю дискредитовані за часів уже цієї влади і Президента Зеленського, на які приходитимуть не більше однієї-двох осіб, а вигравати всі конкурси будуть саме ті люди, які були призначені поза конкурсом на час карантину без жодних вибіркових процедур. Думаю, що цього нам допустити, справді, не можна, і це не дасть довіри до державної служби...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 718 народної депутатки Шкрум. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 53.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 720. Шкрум, будь ласка.

ШКРУМ А.І. Це остання моя поправка з цього блоку. Я цитувала шостого Президента США пана Джона Квінсі Адамса, який говорив про те, що, на жаль, його покоління було вимушене займатися брудною політикою, інколи нудними речами, інколи нудними поправками в Конгресі для того, щоб наступне покоління могло займатися цікавішими речами, такими як музика, філософія, архітектура і скульптура, бо в державі вже працюють державні органи і працює нормально державна система.

Друзі, ми, на жаль, перебуваємо зараз у цій самій точці, у якій був Джон Адамс 350 років тому, коли вимушені займатися такими питаннями технічного характеру, але надзвичайно важливими для того, щоб було нормальне державне управління земельними ресурсами та іншими найважливішими ресурсами в Україні.

На жаль, наші поправки, за допомогою яких ми намагаємося хоч трохи покращити цю ситуацію з електронними аукціонами і з тим, як вони проводяться, не приймаються. Боюся, що після нас і наступне покоління буде вимушене знову займатися політикою. Бо ситуація на краще не...

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 720. Шкрум. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 58.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 724. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане головуєчий. Я ще раз зазначаю, що всі ці три документи – і закон щодо відкриття ринку землі, і закон щодо внесення змін до Земельного кодексу, і той законопроект, який ми обговорюємо зараз, – містять норми, які прямо суперечать Конституції України. До того ж вони передбачають можливість іноземцям, іноземним юридичним особам брати участь у торгах, складається, зокрема, перелік документів, які такі особи повинні подати для участі в електронних торгах.

Зрозуміло, що у країні, у якій лише 50 відсотків території вкрито мережею Інтернет, українські фермери не зможуть нормально достукатися через ці електронні аукціони.

До того ж нам пропонують статтю, яка називається «Переважне право орендаря на отримання орендованої земельної ділянки у власність». Як це бачать так звані законодавці? Виявляється, що переважне право – це якщо його пропозиція є рівною або перевищує пропозицію, яка є найбільшою. Шановні колеги, якщо пропозиція його перевищує всі, то він переможець, це ніяке не переважне право. А переважне право, коли він, працюючи на землі...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 724. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 59.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 723. Лабунська.

ЛАБУНСЬКА А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина») Фракція «Батьківщина». Якщо ви вже прийняли таке рішення, якщо ви вже вирішили проводити саме в такий спосіб аукціони... Моя поправка стосувалася саме того, що протягом семи років не можна змінювати цільового призначення землі або передавати її в суборенду.

Шановні, давайте подумаємо, що взагалі далі відбуватиметься? Як на мене, ця поправка спрямована саме на збереження наших найцінніших земель, і я прошу зал подумати і все-таки підтримати її. Ми не можемо сьогодні просто так віддавати землю, щоб завтра позмінювали цільове призначення землі й невідомо як її використовували. Думаю, що це треба на захист саме України й українців.

Дякую, шановні колеги. Прошу підтримати цю поправку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 723 Лабунської. Комітет не підтримав. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Поправка 725. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Шановні колеги, я ще раз наполягаю, щоб ми спитали в уряду про той обман, який вони вчинили з вами – насамперед із фермерами.

Минулого року були колосальні протести проти ринку землі. Уряд обіцяв фінансові механізми. Де вони? Уряд обіцяв за три місяці врегулювати порядок щодо створення Фонду розвитку сільських територій. Де він, колеги? Вони навіть пальцем не ворухнули. Треба гнати у шию такий уряд і таких міністрів, які думають лише про власні кишені, а не про те, як правильно запустити безпосередньо обіг землі, як впровадити запобіжники для фермерів, для тих, хто колосальні кошти вклав у своє органічне землеробство, багаторічні насадження і таке інше.

Колеги, чому ви не питаєте уряд про те, що він вас на сьогодні ввів в оману? А ви виборцям обіцяли ці фонди, обіцяли фонд підтримки фермерства. Де це, колеги?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 725 Івченка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 61.

Рішення не прийнято.

Поправка 726. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Колеги, будь-який закон має не розколювати суспільство, а все-таки об'єднувати. Важливо, щоб усі ті, які повірили в благі наміри, побачили реальні кроки.

Чому ми сьогодні знову говоримо про уряд і про їхні обіцянки? За ці обіцянки такий уряд ми повинні гнати в шию, якщо він вчасно їх не виконує. До речі, це виписано в законі (проект № 2178-10), який ви спішили прийняти вночі.

Де фонд підтримки фермерства? Де фонд розвитку територій, куди будуть іти податки безпосередньо під час ось цих посиденьок купівлі-продажу? Колеги, багато інших проблем. Зокрема, і ці електронні аукціони не підуть на користь місцевим громадам, тому що не будуть залучені місцеві фермери, а кабінетні фермери з Києва братимуть участь і виграватимуть.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 726. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Поправка 727. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Колеги, у нас багато є зауважень до відповідної земельної реформи, яку ви запропонували. Є багато зауважень з юридичної точки зору, оскільки насамперед більшість положень так званої земельної реформи не відповідають нормам Конституції.

Фракція «Батьківщина» разом з аграрними асоціаціями, з науковцями пропонує все-таки, щоб люди сказали своє слово на референдумі, прийшли й записалися в ініціативні групи, і зробили ці 3 мільйони підписів задля того, щоб ми почули громадян України.

Подивіться останні соціологічні опитування: 75 відсотків громадян готові прийти на референдум і сказати своє слово, з них майже 70 проти того, щоб ми розпродали...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 727, яка комітетом відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 61.

Рішення не прийнято.

Поправка 728. Кириленко.

КИРИЛЕНКО І.Г. Шановний пане Голово, дякую вам за надане слово. Продовжуючи наводити приклад Німеччини, я хотів наголосити на тому, що у світі зараз дуже з великою пересторогою, навіть у цивілізованих країнах, де все відпрацьовано, ставляться до торгівлі землею. Німеччина не найаграрніша країна, у рік сотнями гектарів виміряється кількість проданої землі, там в обробітку десятки мільйонів гектарів.

У нашій поправці пропонуються розвиваючі орендні відносини. Фракція «Батьківщина» підтримує орендні відносини – земля повинна бути в державній власності, держава повинна передавати в довготермінову оренду. Нашою поправкою пропонується хоча б на сім років встановити заборону на те, щоб передавати в суборенду і відчужувати цю землю. Друзі, це ж продовольча безпека, це сільськогосподарська діяльність. Ні, поправка відхилена. Сьогодні отримав оренду, завтра...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 728. Комітет її не підтримав. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 730. Крулько.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина», безумовно, стоїть на позиції, що українська земля має бути у власності українського народу. Нас дуже дивує, як під гаслами того, що земля не буде продаватися іноземцям, пройшла пряма норма, коли іноземні банки зможуть володіти українською землею. Хіба це не є великим обманом, про який ми попереджали?

Зараз пропонуються такі рішення. Коли особливо цінні землі втратять свій статус, коли постійне користування землею взагалі відпаде як можливість, коли, по суті, під приводом консолідації від українців примусово відбиратимуть землю, яку вони обробляють, і коли найголовніше – фермери, які землю мають зараз в оренді і обробляють, постануть перед вибором або на аукціоні, конкуруючи з міжнародними корпораціями, ти купиш свою землю, або її просто відберуть. Ось проти чого...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 730 Крулька. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 61.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Наступна поправка 731. Крулько.

КРУЛЬКО І.І. Я хотів би продовжити. Проти чого категорично виступає «Батьківщина», коли кажуть, що нехай український народ на всеукраїнському

референдумі висловиться стосовно того, чи хочуть українці продавати землю. Чи вони вважають, що має бути прийнятий закон, який пропонувала «Батьківщина», коли українська земля знаходитиметься під контролем держави, а бажачі обробляти землю зможуть її взяти в довгострокову оренду? Це саме той фермерський устрій, який найбільш підходить для того, щоб землі ефективно обробляли, з одного боку, а з іншого – щоб земля приносила прибуток і Україна організувала на своїй території переробку вирощеної продукції. У жодному разі не допустити того, коли цілі території опиняться під контролем міжнародних корпорацій через інститут іноземних банків, які мають уже таку можливість за законом, що прийняла фракція «Слуга народу», володіти землею.

Ми вважаємо, що лише референдум має...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 731 Крулька. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Наступна поправка 736. Крулько.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». На продовження того, що я щойно говорив, хотів би сказати всім українцям, що «Батьківщина» 22 травня цього року, у суботу, проводить величезне зібрання, у якому братимуть участь понад 17 тисяч людей (фермерів, аграрних асоціацій, небайдужих громадян з усієї України), та ініціює разом з асоціаціями проведення всеукраїнського референдуму.

Ця ініціативна група, до якої входять українські фермери, повинна винести на всеукраїнський референдум одне питання: чи готові люди до того, що українські землі сільськогосподарського призначення будуть предметом купівлі-продажу?

Ми запрошуємо тих, кому небайдужа доля України, долучатися до цієї ініціативи. Ми відкрили телефонні «гарячі лінії», де можна дізнатися...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 736 Крулька. Комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 60.

Рішення не прийнято.

Поправка 738. Шкрум.

ШКРУМ А.І. Фракція «Батьківщина». Колеги, поправка 738 – це одна з моїх уже останніх поправок (не повірите) до цього законопроекту, що дає мені можливість трохи підсумувати ті застереження, які ми маємо. Не лише застереження щодо електронних аукціонів і того, що повідомлення про проведення їх не буде навіть надаватися у друкованих засобах масової інформації місцевого значення, а й про те, що якби була прийнята наша поправка до цього або

попереднього законопроекту про внесення змін до Земельного кодексу щодо того, що ті закони, які наберуть чинності лише після оприлюднення результатів всеукраїнського референдуму з цього питання, то тоді, можливо, більшість би питань знялося.

Ви знаєте, я вимушена вже сьогодні вивчати історію проведення референдумів із земельних питань. Наприклад, на останніх виборах у США, під час виборів Президента Байдена, було проведено понад 17 місцевих референдумів у більше як 32 штатах, зокрема щодо питань землі й національних парків. Ці референдуми засвідчили, що перш ніж приймати такі рішення, влада турбується про думку людей. Ми також маємо йти таким шляхом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 738 Шкрум. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 63.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Наступна поправка 740. Наливайченко.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Фракція «Батьківщина» наполягає на головному, щоб були, нарешті, враховані інтереси людей, права громадян України. Нам, скажу вам відверто, абсолютно байдуже, що там іноземні громадяни думають або планують стосовно нашої землі, а ось що нас насправді турбує, то це те, чия земля буде завтра, хто на ній буде господарем.

Ми знаємо відповідь: господарями мають бути громадяни України, і сьогодні, і завтра це має бути українська земля. Саме тому тут, на українській землі, ми вимагаємо проведення всеукраїнського народного референдуму. Чому референдуму? Тому що люди мають вирішити «так» чи «ні» щодо так званого ринку української землі. Люди насправді для себе давно з'ясували, що хочуть і працювати, і жити тут. Фракція «Батьківщина» бореться саме за таке право громадян України.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 740 Наливайченка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 58.

Рішення не прийнято.

Поправка 741. Лабунська.

ЛАБУНСЬКА А.В. Шановні депутати фракції «Слуга народу», коли ви йшли на вибори разом з Володимиром Олександровичем Зеленським, то обіцяли людям захищати Україну й українців. Ну, на жаль, ті закони, які сьогодні ви приймаєте, зовсім не відповідають вашим обіцянкам і гаслам.

Думаю, що ні для кого не є секретом, що на сьогодні вже стоїть черга і є замовлення, скільки землі й у якій області придбати. Тому що ті ціни, які зараз є в Україні, вони зовсім низькі.

Так ось, моя поправка стосувалася саме того, щоб українці мали переважне право. Якщо відповідно до закону особа може мати у власності орендовану земельну ділянку несільськогосподарського призначення, то має переважне право на придбання її у власність у разі продажу земельної ділянки за умови, що вона сплачує ціну, за якою вона продається.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 741 Лабунської. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 60.

Рішення не прийнято.

Поправка 743. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Шановні колеги, ми майже завершуємо розгляд законопроекту. Я ще раз хочу сказати, що в ньому немає пріоритетності місцевих фермерів, особливо тих, які сьогодні підтримують інфраструктуру села і допомагають об'єднаним територіальним громадам, сільським головам, старостам і таке інше.

У цьому законопроекті передбачені кабінетні фермери, які будуть з Києва заходити на аукціони і вигравати більшість з них. Повірте, ми це вже проходили, коли Держгеокадастр запроваджував аукціони з оренди землі в 2018 році.

Тому, колеги, важливо, щоб ми зрозуміли, що тут є антидецентралізаційні речі, які не запроваджують і не зміцнюють місцевого товаровиробника. Тут немає друкованих засобів масової інформації, щоб повідомити таких фермерів. Розумієте? Це важливо. Ось чому ми говоримо про недосконалість відповідного законопроекту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 743 Івченка. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 59.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Поправка 749. Шкрум.

ШКРУМ А.І. Фракція «Батьківщина». Колеги, наступні дві мої поправки 749 та 750. Вони обидві стосуються статті 9 Закону України «Про оренду землі» і саме прав орендаря, які ми намагаємося захистити.

А я, продовжуючи свою думку, хочу навести приклади, скільки країн у світі проводили референдуми щодо викупу й надання права власності або навіть оренди землі.

Наприклад, як я вже казала, у США лише під час останніх виборів були проведенні такі референдуми у 32 штатах. Це були справжні місцеві референдуми, не просто опитування від Президента (як було в нас), не просто волонтери з незрозумілим статусом, яким платили заробітну плату, незрозуміло за якими процедурами (і ми досі цього не знаємо), а справжні референдуми за тією процедурою, яку зараз намагається застосувати фракція «Батьківщина».

Зокрема, ви будете здивовані, йшлося про місцеві референдуми щодо земель національних парків у деяких штатах США. Думаю, є хорошим прикладом те, як треба проводити такі неоднозначні рішення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 749 Шкрум. Комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 58.

Рішення не прийнято.

Поправка 750. Шкрум.

ШКРУМ А.І. Фракція «Батьківщина». Колеги, це моя остання поправка до цього законопроекту. Хочеться завершити чимось позитивним.

Мені відверто важко знайти позитив у тому, що на сьогодні відбувається із земельними питаннями і законами в Раді. Але єдиний позитив, який я бачу, що ми йдемо чітко за процедурою Регламенту і проходимо всі поправки і на підтвердження, і на врахування.

Думаю, що така процедура свідчить, що все-таки хоча мінімальний, але діалог у парламенті є. Сподіваюся, що наші аргументи, яких було достатньо, слухали українці. Деякі аргументи, знаю, слухали колеги. Дякую тим колегам, які підходили до нас і казали про підтримку конкретних наших ініціатив і поправок, навіть тоді, коли щодо їх підтримки не вистачало голосів у залі.

Думаю, що така процедура, хоча вона багатьом здається довгою, нудною, неефективною, усе-таки свідчить, що парламентаризм у країні ще є, і він зміцнюватиметься. Сподіваюся, що в майбутньому такі діалоги проходитимуть і на засіданнях у комітеті, де враховуватимуть багато правильних поправок. Тоді їх не треба буде оголошувати в залі.

Усім мужності й терпіння.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 750 Шкрум. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 61.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 752. Наливайченко.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, шановні громадяни України! Фракція «Батьківщина» так наполегливо діє і впевнена у своїх діях лише з однієї причини. Ми віримо в успіх України, ми віримо

в те, що громадяни України вірять в успіх України. Але ми категорично не віримо в те, що, розпродавши землю іноземцям, знявши верхній шар ґрунту, зрадивши країну, купивши собі нерухомість за кордоном, можна говорити про успішну європейську державу.

Ми говоримо «так» всеукраїнському народному референдуму, на якому громадяни України і вирішать долю землі, де люди чітко знають, що жити на рідній землі – це означає мати успіх і майбутнє.

Тому ми всіх закликаємо підтримати ініціативні групи, які 22 травня з'їдуться з усієї України до Київської області. Український референдум буде!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 752 Наливайченка. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 58.

Рішення не прийнято.

Поправка 753. Наливайченко.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Дякую, пане Голово. Фракція «Батьківщина». Продовжуючи той фактаж, який наводили мої високопрофесійні колеги і колежанки, я щойно подивився, а яка ж вартість землі у Фінляндській Республіці. Так от, громадянин Фінляндії, який проживає поблизу Порвоо (це наша Полтава), продає зараз 2 гектари (виставив на аукціон) за 80 тисяч євро. Кому він продає? Громадянину Фінляндії.

Так ось, у нас відповідь усім громадянам України. Перше – спочатку треба дати можливість вам, шановні наші громадяни, заробити на рідній землі. Друге – навести порядок на рідній землі, щоб був кадастр. І третє – дати можливість внутрішньому ринку і вартості землі бути справедливою. А те, що українська земля, мабуть, у рази дорожча за фінську, так це Богом дано.

Тому лише всеукраїнський референдум, і ніхто інший, вирішить долю української землі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 753. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 61.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 754. Лабунська.

ЛАБУНСЬКА А.В. Фракція «Батьківщина». Поправка 754 спрямована знову на захист саме українського сільгоспвиробника. Вона передбачає, що якщо орендар зареєстрований як сільськогосподарський товаровиробник, то він має переважне право придбання її у власність у разі продажу цієї земельної ділянки через електронний аукціон, якщо його пропозиція є не більш як на 10 відсотків нижчою за найбільшу пропозицію із запропонованих учасниками аукціону.

Шановні, подивіться, яка на сьогодні економічна криза, яке взагалі економічне становище у країні? Давайте підтримаємо саме нашого сільськогосподарського виробника, дамо йому переважне право на придбання земельної ділянки, щоб він міг працювати на українській землі та розвивати Україну.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 754 Лабунської. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 59.

Рішення не прийнято.

Поправка 755. Лабунська.

ЛАБУНСЬКА А.В. Так, на жаль, це моя остання поправка. Ні однієї моєї поправки, ані поправок моїх колег не підтримано. Поправка 755 спрямована на захист землі. Давайте згадаємо, коли була в нас обов'язкова сівозміна. Подивіться, що зараз робиться із землею?

Якщо ми не проголосуємо за заборону змінювати призначення земель протягом семи років після придбання її на аукціоні, що залишиться з наших земель? Якщо вже так є, давайте все-таки заборонимо змінювати цільове призначення земельних ділянок, тому що всі особливо цінні землі, ліси – невідомо, що з ними буде. Тому прошу колег підтримати цю поправку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 755. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 756. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Колеги, так ось, захищаючи національного товаровиробника, усе-таки потрібно було передбачити запобіжники, які допомагали б бути активними учасниками всіх цих новацій, що ви пропонуєте, саме дрібним фермерам, середньому аграрному бізнесу і тим, хто досі називається в нас одноосібниками. Ви сьогодні позбавляєте 4 мільйонів селян можливості брати участь у цих торгах. Ви їм не даєте жодної фінансової підтримки. Замовчуєте, що уряд Шмигала так і не вніс до сьогодні законопроект щодо розвитку сільських територій. Міністри цього уряду нічого не роблять, щоб зберегти українське село. Ви приймаєте закони, за якими даєте землю громадам, але не даєте їм можливості змінити відсоткову ставку і наповнити свої бюджети.

А в цьому законопроекті ви не даєте можливості саме місцевим...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 756 Івченка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Поправка 757. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Колеги, хочу сказати, що «Батьківщина» все-таки залишилася в парламенті єдиною фракцією, яка не дала жодного голосу за відповідні закони про так звану земельну реформу. Жодний депутат з «Батьківщини» не голосував за законопроекти, які ви запропонували щодо розпродажу української землі.

Ми, навпаки, підтримуємо людей і ті ініціативні групи, які 22 травня, у суботу, приїдуть у Київську область. 10 тисяч, а може, й більше буде людей, які збиратимуть 3 мільйони підписів. Ми навпаки хочемо, щоб усі підтримали проведення всеукраїнського референдуму. Адже соціологічні дослідження свідчать, що люди хочуть сказати своє слово.

Давайте не будемо зволікати з цим і запитаємо громадян України, вони ж нас обирали, щодо відповідних ваших новацій.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 757. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 60.

Рішення не прийнято.

Поправка 758. Кириленко.

КИРИЛЕНКО І.Г. Дякую, пане головуєчий. Я звертаюся в цьому залі до фракції політичної партії «Європейська солідарність», до депутатських груп «Довіра», «Партія «За майбутнє». Друзі, три роки тому в цьому залі ви були також народними обранцями, і ми проголосували за унікальний документ – у першому читанні був прийнятий конституційний законопроект щодо фермерського устрою на селі в Україні величезною кількістю голосів тих, кого я зараз назвав. Друзі, чому ми зараз так категорично виступаємо проти цієї земельної реформи, проти цього законопроекту і попередніх двох законів?

Дивіться, навіть цією поправкою, що пропонує «Батьківщина», пріоритетне право на набуття власності на землі того, хто на ній працює, тобто фермера. Поправку відхилено.

Не буде фермерства в Україні, не буде фермерського устрою. Буде спекуляція, будуть іноземці. Я закликав вас, колеги, не голосувати за цей законопроект категорично.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 758. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 66.

Рішення не прийнято.

Поправка 759. Кириленко.

КИРИЛЕНКО І.Г. Шановні колеги, кілька тижнів тому я звернувся до одного з активних розробників цієї земельної реформи. Я запитав його: «Василію Петровичу, а хто це все очолить з 1 липня, коли на вухах стоятиме вся країна? Ти зможеш це очолити? Це ж треба все організувати. Це мільйони людей, мільйони доль». Знаєте, яка була відповідь? – «Іване Григоровичу, хіба я схожий на божевільного?».

Так тоді закономірне питання перед голосуванням. Скажіть, будь ласка, де, ким і для кого написаний цей законопроект? Для нас, «Батьківщини», відповідь зрозуміла – не для України, не для українців, не для українського селянина. Ось чому ми вимагаємо категорично референдум. Давайте запитаємо в народі, щоб у нас не було так: три роки тому ми проголосували за фермерський устрій, а зараз за його знищення. Так не може бути. Урешті-решт, давайте запитаємо в народі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 759 Кириленка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 70.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Наступна поправка 762. Крулько.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Цією поправкою я пропоную, щоб була введена система захисту Державного земельного кадастру, яка буде збудована на основі титулів Торренса. Титульна система Торренса – це модель реєстрації прав на нерухоме майно та одночасно матеріальну державну гарантію бенефіціару в разі втрати активів. Система Торренса була ведена в Сінгапурі у 1993 році спеціальним законом. Елементи такої моделі застосовуються також в Естонії, у результаті чого система обліку нерухомості й земельного кадастру в Естонії вважається однією з найкращих і досконалих у Європі.

Ось що я пропоную цією поправкою внести до цього закону, і мені дивно, що навіть такі речі (абсолютно конструктивні й правильні), як захист кадастру, як гарантії прав на нерухоме майно і головне – на землю, тих, які нею володітимуть, щоб несли відповідальність і держава, і реєстратор за конкретне ведення держреєстру.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 762 Крулька. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 59.

Рішення не прийнято.

Поправка 763. Крулько.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Щоб українське фермерство могло розвиватися, одним з пріоритетних завдань є здешевлення і підвищення доступності кредитів для малих фермерських господарств на придбання різного роду техніки, на лізинг, на придбання земель, на ведення сільського господарства.

Саме поправка 763, яку я пропоную, передбачає створення спеціального фонду, який надасть можливість підтримувати мале українське фермерство.

Ми вважаємо, що якщо фермерське господарство як основний аграрний устрій для Української держави не буде введено, а земля продаватиметься міжнародним корпораціям, український селянин залишиться без земель. Ми не матимемо фермерських господарств, якісної продукції і найголовніше – того, що вирощується в Україні, воно буде вивезено.

Ось чому ми пропонуємо референдум і намагаємося захистити українську землю, українського...

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 763. Ставлю її на голосування. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 63.

Рішення не прийнято.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наступна поправка 767. Крулько.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Я хотів би ще раз для тих українців, які нас зараз дивляться і слухають, сказати одну надзвичайно важливу річ про те, що 22 травня ми, «Батьківщина», разом з аграрними асоціаціями, з ініціативи фермерських господарств, з ініціативи реальних людей, які працюють на землі, ініціюємо проведення всеукраїнського референдуму. Це єдиний засіб захистити українську землю і дати можливість людям висловитися на референдумі з приводу того, хочуть вони продажу землі чи не хочуть.

Тим паче соціологічні опитування свідчать, що понад 70 відсотків українців категорично проти продажу українських земель. Більше того, українці вимагають, щоб їхня думка була почута і референдум був проведений. То якщо

держава гарантує українцям право на проведення референдуму за народною ініціативою, ми як «Батьківщина» вимагаємо, щоб такий референдум був проведений і не створювалися фейкові групи, про які я зараз розповім.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 767 Крулька. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 57.

Рішення не прийнято.

Поправка 769. Крулько.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Шановні українці, я хотів би вам повідомити про те, що говорила на брифінгах і на засіданні Погоджувальної ради Юлія Тимошенко. У Дніпропетровській області в маленькому селі створені фейкові групи по 60 людей, не 17 тисяч, як планує «Батьківщина» зібрати 22 травня, а по 60 людей, які нібито планують проводити референдуми. Мета цих фейкових груп єдина – завадити справжнім фермерським господарствам, справжнім асоціаціям, які хочуть захистити українську землю, і «Батьківщині» провести реальний референдум за народною ініціативою.

Бо закон, який прийняла фракція «Слуга народу» в цій сесійній залі, передбачає, що якщо вже створена якась ініціативна група, то щодо того самого питання не можна створювати ще одну. Тому ці фейкові групи створюються з однією метою, щоб завадити нам провести всеукраїнський референдум. Але ми все одно будемо добиватися правди.

Тому я прошу цю поправку поставити на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 769. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 57.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 770. Крулько.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Це моя остання поправка в цьому законопроекті. Однак я хотів би сказати нашу принципову позицію: хоче нинішня влада цього чи не хоче, але ми доб'ємося разом з українським народом, 70 відсотків якого вимагає проведення референдуму, щоб він відбувся. Тому треба думати вже зараз, як ви будете назад «відкатувати» ці неукраїнські, не для народу прийнятні рішення, що фактично залишають українських людей безземельними. Тому що ми переконані, що на всеукраїнському референдумі люди чітко скажуть «ні» розпродажу українських земель. Це буде принципова позиція українського народу. І ці всі закони, яким зараз так аплодують у цій сесійній залі, не будуть вартувати нічого, бо воля українського народу їх просто поставить на «стоп». А ми доб'ємося правди і справедливості, захистимо українського

фермера і українську землю. Правда візьме гору над тими маніпуляціями, якими зараз годують наш народ.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 770. Комітет її не підтримав. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 59.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, зараз надамо слово Скороход – 3 хвилини замість 30 поправок. Усі інші поправки ми пройшли. Одну поправку ви ставите на врахування. Не будете. Просто 3 хвилини.

Після цього 26 поправок на підтвердження. І переходимо до голосування. Більше ніяких зауважень, пропозицій немає? Немає. Дякую.

Скороход Анна Костянтинівна.

СКОРОХОД А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, я не ставитиму всі 30 поправок на голосування, адже це як плювати проти вітру, усе одно потрапиш на себе і нічого результативного не отримаєш. Просто хочу вам пояснити як депутат-мажоритарник з Київської області, виборчий округ № 93, що зараз відбувається у зв'язку з прийнятими законами і з тими законопроектами, що ви проштовхуєте надалі.

Відбувається повний дерибан земель. На сьогодні здійснюється рейдерство землі на місцях, у людей просто віджимають їхні земельні ділянки. Коли я приїжджаю в округ, немає, напевно, жодного дня, щоб до мене не зверталися люди за допомогою щодо повернення земельної ділянки. Уже попередньо почали викупувати земельні ділянки. Навіть більше, викупувають земельні ділянки, орендовані малими фермерами, зовсім інші люди і починають їх просто «кошмарити», тому що ділянка знаходиться десь посередині інших ділянок. Відбувається те, що люди не можуть отримати земельної ділянки, яка їм передбачена за Земельним кодексом та Конституцією України, через те, що їх немає, але для родичів, для сусідів, для сватів, братів та кумів тих людей, які перебувають при владі в місцевих ОТГ, вони є. У людей похилого віку, які, на жаль, не розуміються в юриспруденції і в яких, на жаль, немає коштів на нормальне оформлення, просто забирають їхні земельні ділянки, роками їм не виплачують за паї, тому що навіщо, якщо вони в них будуть викуплені.

Ви знаєте, треба любити землю, бо вона нам не належить, ми її позичили у своїх дітей, а зараз ви її просто в жахливий спосіб розпродаете. Ви кажете, що ви – патріоти України, одягаєте вишиванку, рвете на собі сорочку і кричите про те, що, ой, ні, ми – за Україну, ми за те, щоб в Україні все було добре. Але водночас варварським способом розпродаете найцінніше – землю, це те, що ніколи не буде повернуто, і те, за що ви відповідатимете в майбутньому. Повірте, за такі прийняті рішення ви будете поховані в цій землі. Жодне рішення, яке

було прийнято проти Конституції, проти українського народу, просто так не пройде і матиме відповідні наслідки, тому думайте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Переходимо до поправок на підтвердження. Запросіть народних депутатів до залу.

Поправка 14. Юлія Володимирівна Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Практично завершився розгляд законопроекту про те, як на аукціонах без будь-яких правил розпродати українську землю. На сьогодні вже очевидно, що починається з 1 липня велике обезземелення України, українських селян, фермерів, аграріїв.

Я можу сказати, що поправка 14 тотально руйнує інститут договорів купівлі-продажу, права оренди земельних ділянок. Тобто цією поправкою оренда земельних ділянок ставиться поза законом, тому що треба вирвати з рук української нації цю землю і за будь-яку ціну її привласнити практично за безцінь.

Те, що робиться зараз у залі, – це велике горе для України: сидять невігласи, які або не розуміють національних інтересів, або плюють на них.

Тому закликаю цю поправку не підтверджувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, будь ласка, підготуйтеся до голосування.

Ставлю на голосування для підтвердження поправку 14 народного депутата Сольського, якщо я не помиляюся. Комітетом поправка врахована. Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 277.

Рішення прийнято.

Поправка 16. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Ви зараз бачили на табло тих запроданців, які готові за вказівкою здавати українську землю (*Шум у залі*). Там саме абсолютна більшість у парламенті, і ви бачите, як «зливаються» ваші інтереси без будь-яких правил.

Ще в XVIII столітті Жан-Жак Руссо сказав, що єдиний засіб утримати державу у стані незалежності від будь-кого – це сільське господарство. Володійте ви хоч усіма багатствами світу, якщо вам нічим харчуватися, ви залежите від інших. Торгівля створює багатство, але сільське господарство на своїй землі забезпечує свободу кожного народу.

Те, що ви зараз робите, це позбавляєте не лише землі українську націю, позбавляєте шансу на життя, позбавляєте їх свободи. Усе це робиться за банальні хабарі та внаслідок банального лобізму.

Не підтримуйте цієї поправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 16. Комітетом вона була врахована. Ставиться на голосування для підтвердження. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 268.

Рішення прийнято.

Поправка 41. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Ставлю на голосування для підтвердження поправку 41 Сольського, який, до речі, є представником однієї з груп великих землевласників, який як керівник комітету має конфлікт інтересів і зараз протягує всі законопроекти, за якими українська земля продається без будь-яких правил.

Хочу просто нагадати, що поправкою 41, по суті, легалізуються всі права так званого емфітевзису, а це тіньовий забір у селян землі, який уже відбувався. По суті, руйнується інститут оренди. Цю поправку не можна підтверджувати.

Хочу, щоб українці від цього залу Верховної Ради не чекали захисту їх інтересів. Не для цього це збіговисько тут зібралось. Вони обслуговують інтереси великої аграрної олігархії як у середині країни, так і за її межами. Будь-яка боротьба з олігархією Президента – це фейк.

Не підтримуйте цієї поправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 41. Комітет її врахував. Ставиться вона на голосування для підтвердження. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 272.

Рішення прийнято.

Поправка 42. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Зараз я хочу звернутися до громадян України, щоб ви просто концептуально знали, що протягується через цей зал. Протягується розпродаж землі в країні, де селяни вже давно позбавлені будь-яких грошей і прав. Протягується порядок, за яким власники паїв абсолютно не матимуть жодних прав. Або за безцінь скуплять так, або примусово, якщо їхні ділянки заважатимуть великим пластам землі. У них забирають землю, яка їм дана в постійне користування, і вони будуть вимушені за неіснуючі в них гроші її викуповувати.

Цей пакет законів знищує українське фермерство, знищує право України мати прибуток зі своєї землі і взагалі українській нації володіти 72 відсотками території. Крім того, цим пакетом документів дозволяється продавати землю іноземцям. Це строго суперечить тому, що обіцяв Президент, – він брехав.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 42. Комітетом вона врахована. Ставиться на голосування для підтвердження. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 273.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 45. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». У поправці 45 передбачається продаж землі лише залежно від того, хто яку дасть ціну. У всьому світі, у всіх аграрних країнах спочатку віддають своїм фермерам. Подивіться на Францію, Німеччину, Польщу, на будь-яку країну: якщо фермер господарював на своїй землі певний час і він живе і працює на цій землі, то має абсолютно пріоритетне право за 10-20 років у розстрочку викупувати свою землю.

Те, що пропонують цим законопроектом і конкретно поправкою 45, це вирішуватимуть лише гроші. А іноземні банки, іноземні фонди, корпорації і навіть місцева олігархія заплатять більше будь-якого фермера на 3 копійки – і на цьому завершиться українське фермерство.

Не підтримуйте цієї поправки і взагалі всі ці закони. Голосуйте «проти»!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 45. Комітетом вона підтримана. Ставиться на голосування для підтвердження. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 280.

Рішення прийнято.

Поправка 71. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Хочу сказати, що наша команда разом з майже всіма аграрними асоціаціями, з профспілками, зокрема аграрними, разом з підприємцями, роботодавцями бореться сьогодні за те, щоб не допустити прийняття цих законів і розпродажу землі за цими драконівським законами, бо цей продажний парламент на чолі з Президентом лобіює інтереси великих світових і українських аграрних корпорацій.

Ми сьогодні виступаємо проти того, щоб продавати землю замість українських фермерів іноземцям. Ми за те, щоб українська земля приносила прибуток і органічно чисту продукцію українським громадянам. Те, що зараз приймається, діаметрально протилежне тому, що я сказала. Не підтримуйте цієї поправки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 71. Комітетом вона не підтримана. Вибачте, вона підтримана комітетом. Ставиться на голосування для підтвердження. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 270.

Рішення прийнято.

Поправку підтверджено.
Поправка 75.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Цією поправкою, по суті, запроваджується інститут закритих цінових пропозицій. Ви розумієте, що це буде один з великих елементів зловживання в закритому режимі й обману наших аграріїв та наших фермерів. Ми про це попереджаємо, але всі аграрії це знають. Вони блокували дороги, для того щоб ці законопроекти не приймалися, продавали свою сільгосптехніку, щоб зібрати хоч копійчину для того, щоб брати участь у цих драконівських торгах.

Сьогодні аграрії разом з нами по всій країні збирають сили для того, щоб провести всеукраїнський референдум. 22 травня понад 17 тисяч людей ініціативної групи збираються для того, щоб почати проведення всеукраїнського референдуму. Ми побачимо, що робитиме Президент і його оточення, щоб цей референдум зірвати. А цю поправку не підтверджуйте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 75. Комітетом вона врахована. Ставиться на голосування для підтвердження. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 266.

Рішення прийнято.

Поправка 88. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Хочу зараз поінформувати Україну. Нещодавно було проведено соціологічне опитування групою «Рейтинг», за яким 77 відсотків людей в Україні прагнуть проведення референдуму щодо заборони продажу сільськогосподарської землі, 75 відсотків хочуть прийти на цей референдум. Абсолютно переважна більшість голосуватиме проти продажу землі. Майже 80 відсотків проти продажу української землі іноземцям. Але всупереч цим цифрам, які Президент Зеленський дуже добре знає, він протягує продаж землі без референдуму, протягує продаж землі вночі, у локдауні, карантині, ламаючи цей парламент.

Питання. Чиє замовлення він виконує, якщо знає, що народ проти? Він виконує замовлення зовнішньої та внутрішньої олігархії, він їх маріонетка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування для підтвердження поправку 88. Комітетом вона врахована. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 266.

Рішення прийнято.

Поправка 100. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Дуже шкода, що зараз люди не бачать, що відбувається в цій залі. У цій Верховній Раді близько 270 депутатів так чи інакше під

тиском чи в силу власних інтересів, по суті, обслуговують команду Президента Зеленського і забезпечують продаж 72 відсотків території України.

Я можу вам сказати, що немає сьогодні у світі жодної країни, яка поведилася б так зі своєю територією, зі своєю родючою землею, з чорноземами. Немає жодного президента у світі, крім України, де проти національних інтересів протягували цілу низку законів як пріоритетні, які позбавляють всі покоління українців, по суті, власної сільськогосподарської землі. Лише в Україні твориться такий абсурд і маразм.

Усі, у кого є совість, не голосуйте за цю поправку і за цей законопроект.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 100. Комітетом вона врахована. Тому прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 265.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 160. Юліє Володимирівно, будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Хочу зараз також попередити цих 270 так званих депутатів, які сьогодні діють проти національних інтересів України, передаючи землю, зокрема, іноземцям, про те, що їхні прізвища, і ми про це подбаємо, будуть надруковані в районних, міських, обласних газетах. Ми рознесемо мільйонними тиражами листівки, щоб люди в обличчя знали своїх героїв – кожного, хто проголосував за позбавлення України свободи, права розпоряджатися своєю землею, своїми аграрними продуктами, своїм життям, по суті, життям своїх дітей і всіх нащадків. Ми хочемо, щоб люди знали прізвища цих запродавців і щоб вони відповідали і перед своїми виборцями, і перед українською історією. Рано чи пізно той Президент, який започаткував цей бардак, за це відповідатиме, я в цьому не сумніваюся.

А поправку не підтримуйте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, я ставлю на голосування поправку 160 народного депутата Сольського. Комітет цю поправку врахував, тому прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 272.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 210. Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Я хотіла б, щоб ви знали, що ця поправка, про яку ми зараз говоримо, передбачає, що той гарантований внесок – 30 відсотків вартості стартової ціни, який вносять учасники аукціону, якщо вони його не виграли, їм повертатися не буде. Це ще один великий

пограбунок українських селян. Якщо вони програють ці аукціони, а вони точно програють, то ці 30 відсотків у них заберуть абсолютно без повернення. Це той гарантований внесок, який вони сплатили від стартової ціни.

Хочу запитати: куди піде цей внесок? Хто грабує так українських аграріїв? Якщо у світі видають субсидії, субвенції аграріям, допомоги, пільгові кредити, дають розстрочку на 20 років для фермерів на викуп землі, то тут 30 відсотків передплати забирають, якщо людина прогала аукціон. Сором у вас є? Не підтримуйте цієї...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 210 народного депутата Сольського. Комітет її врахував. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 267.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 231. Юліє Володимирівно, будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. У поправці 231 передбачено продовження, по суті, всіх порядків, які відбуваються на електронних аукціонах і не будуть контролюватися Україною, тому що в цьому законопроекті немає жодного посилення, хто ці електронні аукціони організовуватиме, хто за це відповідатиме, хто створюватиме правила, підбиватиме підсумки. Усе це просто віддається уряду, а уряд сьогодні виконує всі доручення Президента, а Президенту всі ці рішення замовляє аграрна олігархія і глобального світу, і України.

Це означає, що поправка 231, як і всі інші, взагалі позбавляє людину, яка сьогодні живе і працює на землі, навіть шансу виграти ці аукціони, тому що правила писатимуться просто аферистами й маніпуляторами, і не для українських селян. Не підтримуйте цієї поправки і голосуйте проти прийняття цього законопроекту.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування для підтвердження поправки 231. Комітетом вона була підтримана. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 265.

Рішення прийнято.

Поправка 297. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Поправка 297. У ній передається на підзаконний рівень встановлення важливих складових проведення аукціону. Тобто ті аграрії, які братимуть участь в аукціоні, навіть до кінця не знатимуть ані умов, ані як їм виграти ці аукціони, ані що їм робити, тому що більшість правил буде встановлено на підзаконному рівні.

Ці поправки вносилися навмисно, навмисно створювалися такі умови, тому що це будуть нечесні аукціони, та навіть і чесні наші селяни програли б, тому що в них немає грошей. А ці аукціони проводитимуть шахраї, ті, які просто через аукціони, через цей інститут забиратимуть в українських аграріїв, фермерів землю. Ось що відбуватиметься.

Усе, що ви зараз голосуєте, потім життя покаже, як це вбиватиме Україну. Тому всі ті, які мають совість, не голосуйте за це.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 297 комітетом врахована. Вона ставиться на голосування для підтвердження. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 271.

Рішення прийнято.

Поправка 309. Тимошенко наполягає на ній.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Думаю, люди, які слідкують за цим засіданням, дуже добре знають, що якщо на табло висвітиться більше ніж 226, а зараз це майже 270 голосів, це свідчить про те, що в кулуарах вони вже цю землю поділили, і Президент, який є ідеологом розпродажу сільськогосподарської землі, уже все зробив для того, щоб у цьому парламенті сиділо слухняне стадо, яке тиснутиме ці зелені кнопки за речі, які суперечать національним інтересам України.

Тому я хочу, щоб 22 травня аграрії, науковці, громадяни, громадські організації, зокрема, до них долучається і «Батьківщина», просто показали цьому стаду, що люди проти, що люди не хочуть, щоб вони робили те, що тут роблять. Порушені основи парламентаризму, тому що в цьому залі приймаються рішення, які прямо суперечать волі й інтересам народу.

Не підтримуйте цього законопроекту...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 309. Комітет її підтримав. Ставлю її на голосування для підтвердження. Прошу підтримати та проголосувати. Навіть колеги аплодують, бачу.

Я бачу, що ви підтримуєте. Дякую.

«За» – 270.

Рішення прийнято.

Поправка 384.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Наша команда, по суті, робить останнє зусилля в цьому безвідповідальному, непрофесійному і продажному парламенті, для того щоб виправити хоча б найнебезпечніші елементи цього законопроекту, які викреслюють, по суті, з переможців аукціонів щодо розпродажу землі українських селян, аграріїв і фермерів. Ми намагаємося ще щось зробити. Але щоб ви бачили, що в цьому залі нікому й нічого не треба,

ніхто нічого не вивчає й не читає в цих законопроектах, ніхто не вивчає світової практики, що було з тими країнами, у яких щось подібне голосували.

Нещодавно в нас була на високому рівні делегація з Литви, зокрема міністр аграрної політики, він сказав, не робіть цієї помилки, ви, по суті, «прикончите» своє сільське господарство. Але все, на жаль, роблять проти України.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ставлю на голосування для підтвердження поправку 384. Комітет її врахував. Тому прошу підтримати та голосувати.

«За» – 270.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 395. Юліє Володимирівно, будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Зараз я хочу звернутися до Голови Верховної Ради України. Ви знаєте, що наша команда до вас з повагою ставиться, але і ви поважайте парламентаризм.

Запитання. Навіщо, коли ви ставите на голосування, для тих, хто абсолютно вже «баран» і не знає, яку кнопку тиснути, ви говорите заповітні фрази: якщо голосувати, то слово «підтримайте», а якщо не голосувати, то слово «визначайтесь»?

Хочу запитати, навіщо ви це робите? Навіщо ви принижуйте парламентаризм і ставите депутатів у це «стадо», яке не розуміє, за що голосує, і їм потрібні спеціальні знаки.

Хочу звернутися до Голови Верховної Ради з проханням більше не використовувати таких словесних знаків, коли ставите на голосування. У нас уже був пан Чечетов, світла пам'ять йому, який махав руками і ногами. Ну, не можна говорити про людей, які пішли з життя, погано. Але ж ви – молоде покоління, не перетворюйтеся на тих, хто дає сигнали, як голосувати без розуму і без совісті.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 395, вона врахована комітетом. Тому ставиться на голосування для підтвердження. Прошу голосувати і підтримати.

«За» – 269.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 405. Юліє Володимирівно, будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Тепер я хочу з великою повагою звернутися до Першого віце-спікера Верховної Ради. Я прошу, не переймайте, будь ласка, ту

практику, яку демонструє Голова Верховної Ради, і не давайте словесні знаки, як голосувати.

Усі в парламенті знають, що якщо ви говорите слово «підтримайте», то це означає голосувати, а якщо слово «визначайтеся», це означає не голосувати.

Скажіть, будь ласка, тут що, інтелекту немає ні грама? Тут що, абсолютно люди не розуміють, що вони голосують і що роблять? Навіщо такі знаки давати взагалі?

Зараз голосується питання щодо землі, і це означає, що дві людини в залі поінформовані – Голова Верховної Ради і віце-спікер парламенту, як голосувати, а всі інші дивляться, як слова звучать, і знаєте, як собака Павлова «світло – слина». Так не буває! Це ж парламент, тут думати треба, аналізувати, за що голосуєш.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ставлю на голосування поправку 405 народного депутата Сольського. Вона врахована комітетом. Тому прошу голосувати. Голосувати.

«За» – 271.

Рішення прийнято.

Не працює, бачите.

Наступна поправка 427. Юліє Володимирівно, будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Думаю, процедура «світло – слина» трохи ускладнюється. Треба більше уваги приділяти тому, що говорить Голова Верховної Ради або віце-спікер, тому що, ну, складніше словосполучення і складніше треба аналізувати.

Я хочу вам сказати, що це пряма лінія, там зигзагів немає, і тому будь-якими словами або руками, або ногами давайте знаки, тому що сутність законопроектів у цьому залі не має жодного значення, на жаль. Дуже прикро, що парламент, на який покладалася країна, Президент, на якого покладалася країна, який махав своїми програмами, де написано великими літерами слово «народовладдя», сьогодні все це розтоптане, розмазане, принижено. Замість слова «народовладдя» – ключові слова «голосуйте» або «не голосуйте» (це говориться прямо з трибуни), «визначайтеся».

Дорогі друзі, якщо ви будете так працювати в політиці, повірте мені, історія дасть вам відповідні оцінки.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 427 комітетом була врахована. Тому вимушений просити підтримати та проголосувати. Ставлю на голосування для підтвердження.

«За» – 269.

Рішення прийнято.

Наступна поправка 439. Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Пане Голово, а чому ви вимушені, можна запитати? Хто вас вимусив давати сигнали, як голосувати? Вам що, затискали в лещата пальці чи, можливо, вас примушували якось? Думаю, що коректно було б просто ставити на голосування, і все. Ну, усім у голосуванні зрозуміло: те, що пропонує «Батьківщина», треба голосувати просто протилежно. Є й інші законопроекти. Я хочу порадити Голові Верховної Ради і Першому віце-спікеру, коли ви ставитимете наступні законопроекти або проекти постанов на голосування, спробуйте просто поставити на голосування, не даючи сигналів залу, і ми подивимося, що з цього вийде.

Можемо такий великий експеримент провести? Якщо ви вже так нахабно і принизливо землю зливаєте, то, може, хоча б уже до парламентаризму повернетесь? Було б дуже здорово, хочеться побачити, як шукатимуть шлях ті, які ключових слів не почують.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я просто дивлюся, іноді таке відбувається, що і фракція, яка критикує, також підтримує цей законопроект і поправки.

Ставлю на голосування поправку 439. Комітетом була врахована. Ну, давайте спробуємо. Прошу голосувати.

«За» – 272.

Рішення прийнято.

За – 272, навіть більше. Дякую, шановні колеги, за пораду.

Наступна поправка 465. Юлія Володимирівна Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Знаєте, пане Голово, у вас уже настільки це до автоматизму доведено, що ви все одно сказали: «Прошу проголосувати» (*Шум у залі*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за комплімент.

ТИМОШЕНКО Ю.В. «Прошу проголосувати» – це є той сигнал.

Я пропоную наступного разу... (*Шум у залі*). Я пропоную наступного разу сказати «визначайтесь», і подивимося, що буде в залі. Це класно буде подивитися (*Шум у залі*).

Дорогі друзі, я хочу нагадати вам, що ви здаєте святе право української нації на володіння сільськогосподарською землею, передаєте зараз це право, по суті, на відкуп великим фінансовим глобальним структурам, великим глобальним корпораціям. Ви позбавляєте українців майбутнього.

Так, наша команда боротиметься, як ми зможемо це зробити. Проте, на жаль, ви скористалися наївним вибором людей, і сьогодні їх маєте як хочете.

Не голосуйте за цю...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 465. Комітетом вона врахована, тому ставиться на голосування для підтвердження. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 272.

Рішення прийнято.

Поправку підтверджено.

Переходимо до поправки 571. Юлія Володимирівна Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Пане Голово, ви таки боїтеся відійти від протоколу, на жаль. Однак що поробиш.

Ви знаєте, я просто намагатимуся вам це нагадувати під час розгляду інших законопроектів, проектів постанов. Чому? Тому що ми не маємо права використовувати ті низькі методи, які підміняють парламентаризм вказівками, сигналами, знаками, похлопуваннями, притопуваннями і всім іншим.

Думаю, що парламентаризм у цьому залі був у кількох перших скликаннях, а далі це все, на жаль, перетворювалося у збіговисько, і сьогодні нічого не змінилося.

Я хочу зараз звернутися до українців. Ви обирали цю владу, ви обирали цього Президента. Сьогодні на вас проводяться експерименти: що ви витримаєте, що ні. Продовжується реформа Супрун, продовжується підвищення тарифів, у вас забирається земля, корисні копалини, скоро повітря заберуть.

Я хочу запитати: скільки ви ще будете терпіти це все, і де свобода українців?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, поправка 571. Комітетом вона, як ви розумієте, була врахована. Але щоб довести, що в парламенті не працює нейролінгвістичне програмування, прошу визначитися та голосувати.

«За» – 269.

Рішення прийнято.

Поправку підтверджено.

Наступна поправка 596. Юлія Володимирівна Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Так, шановні друзі, хочу нагадати, що є такий дуже й дуже страшний досвід Мадагаскару. Ви знаєте, що на Мадагаскарі, там, де практично 100 відсотків родючих земель, так, як майже і в нас, прийняли такі самі закони, як сьогодні приймаються в Україні, де без будь-яких правил і обмежень іноземним корпораціям можна було продавати землю. Я можу вам сказати, що після того, як це сталося, як у людей, які практично вже потрапили в систему цієї м'ясорубки, забрали землю, продукти харчування, усе інше, із щасливого народу, який мешкав на Мадагаскарі, за соціологічними дослідженнями, які веде Організація Об'єднаних Націй, вони вийшли в лідери країн, які голодують. Зараз вони думають, як повернути свою землю.

Я не хочу, щоб те саме переживала українська нація внаслідок тупості й продажності цієї влади. Не голосуйте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 596. Комітетом врахована. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 267.

Рішення прийнято.

Поправка 625. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Пане Голово, не надовго вас вистачило, ви знову повернулися до того формулювання, до якого звикли. Треба відвикати, я вас дуже прошу. З повагою до вас ставлюся, але це виглядає дуже принизливо для парламенту. Ви не можете це демонструвати.

Що стосується поправки 625, допускається визнання таких торгів, що відбулися, у разі наявності одного учасника. Це вже давненько такого не було. Тобто іншими словами: якщо заблокують реєстрацію всіх, хто хоче претендувати на цю землю, і залишать одного учасника, нічого страшного. Аукціон з одним учасником поправкою 625 дозволяється, як і багато іншого, що вже виглядає реально як просто абсурд.

Говорять, що тим складніше промивати мізки, чим більше звивин. Я бачу, що мізки промивати дуже легко, тому що звивин небагато.

Тому я прошу всіх, хто має совість, честь і розум, не голосувати за це.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 625. Комітетом врахована. Тому ставиться на голосування. Я прошу проголосувати.

«За» – 269.

Рішення прийнято.

Юліє Володимирівно, думаю, що стосовно наступної поправки 655 не буде вже запитань до постановки на голосування.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Поправка 655. Хочу хоча б двома словами сказати про сутність, щоб ви знали, про що тут. Допускається купівля земельної ділянки за стартовою ціною одним учасником.

Дорогі друзі, написати «корупція» – це нічого не написати. Агов! Де тут у нас антикорупціонери? Де тут у нас громадські грантові організації? Де всі, хто зараз протягує цю ганьбу, цей закон через парламент?

Я просто раджу тим людям, які покладаються на чужу думку, іноді читати законопроекти. Розумію, що тут діють не розум, не аналітика, не професіоналізм, а договоряки і корупція – плата за голосування. Тому дуже прошу вас не голосувати за цей законопроект і не підтверджувати цієї поправки. Якщо ви зараз її підтвердите, то допускаєте, що один учасник аукціону купить цю землю за стартовою ціною. То який це аукціон? Не обманюйте хоча б себе. Взагалі не голосуйте за цю убогість.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 655. Комітетом була врахована. Тому прошу голосувати та підтримати.

«За» – 265.

Рішення прийнято.

Поправка 719. Тимошенко. На підтвердження.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Дорогі друзі, насправді закінчуються поправки на підтвердження, залишилося дві поправки. Ви бачите, навіть природа не витримала, там уже десь гроза, тому що те, що робиться в цьому залі Верховної Ради, це вже називається «шабаш». Розумієте? Це бенкет під час чуми.

Країна в економічній кризі, країна, яка без запозичень не може прожити жодного дня, країна, яка свою економіку за останні роки практично «кончила», і внаслідок локдаунів, коронавірусу і всього іншого, що призвело до стагнації, по суті, всіх домогосподарств в Україні, починає під час війни продаватися земля. Як на мене, коли наші нащадки читатимуть цю історію, вони просто думатимуть, що тут неандертальці, божевільні, це люди, які взагалі не розуміють, як живе світ, які пріоритети та цінності.

Тому я прошу вас: не голосуйте за цю поправку і за цей...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування для підтвердження поправку 719. Комітетом вона підтримана. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 274.

Рішення прийнято.

Крайня поправка 766, яка ставиться на підтвердження. Юлія Володимирівна Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Щоб зупинити цей шабаш з розпродажем сільськогосподарської землі іноземцям і корупціонерам, ми покладаємося на декілька речей.

Перше. 3 червня Конституційний Суд приступає до розгляду справи стосовно конституційності закону щодо продажу землі. Я не знаю, після розгрому Президентом Конституційного Суду, скільки там залишилося людей, у яких є совість, честь і здатність приймати рішення на користь України?

Друге. 22 травня о 12 годині біля Києва збирається понад 17 тисяч людей, для того щоб розпочати референдум за народною ініціативою проти продажу сільськогосподарської землі. Якщо це не спрацює, згідно з Конституцією будемо піднімати людей і трохи виселятимемо цю владу, яка зарвалася і вже не розуміє, що вона служить людям.

Слава Україні! Ми – проти продажу землі!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування для підтвердження поправку 766. Комітетом вона врахована. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 267.

Рішення прийнято.

Залишилося дві поправки: щодо першої виступатиме Івченко, другої – Кабаченко. Після цього переходимо до голосування за законопроект у цілому.
Поправка 776. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. «Батьківщина». Шановні колеги, ця поправка, яку я ставлю на голосування для підтвердження, в принципі така ж, щодо якої ми говорили, розглядаючи законопроект [№ 2194](#). Якщо ми говоримо про децентралізацію і про те, що після прийняття такого закону саме органи місцевого самоврядування мають вирішувати питання, що віддавати під особисті селянські господарства, що віддавати через аукціони фактично в оренду, то ми маємо скасувати цю поправку, бо в ній ідеться про те, що всі накази, рішення і розпорядження щодо передачі відповідних земель попередніми органами, а в нашому контексті це Держгеокадастр, а він не все безкоштовно робив, ви розумієте, чому це було зроблено, то органи місцевого самоврядування мають прийняти відповідні рішення. Ці земельні ділянки мають піти за тими процедурами, які прийняті раніше відповідними органами.

Колеги, це не децентралізація в цій поправці, це антидецентралізація. Повірте, будуть рішення, де органи місцевого самоврядування сумніватимуться в тому, що це...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка врахована редакційно. Ви наполягаєте на повному її врахуванні? Ви на її ставите підтвердження. Тобто вона врахована редакційно. Ви пропонуєте її відхилити.

Ставлю на голосування пропозицію Івченка... ні, пропозицію комітету, вибачте. У нас рішення комітету врахувати редакційно. Тому пропонується залишити пропозицію комітету. Ставлю цю поправку на голосування для підтвердження. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 272.

Рішення прийнято.

Поправка 776 залишається врахованою редакційно.

Наступна поправка 236. Кабаченко.

КАБАЧЕНКО В.В. Фракція «Батьківщина». Одна з численних корупційних схем, яка «защита» в законопроект № 2195, полягає в такому. Це поєднання двох поправок 236, яку ми маємо зараз скасувати, та поправки 655. Про що йдеться у поправці 236? Що лот може сприйматися і виставлятися на електронні аукціони, якщо він не перевищує 20 гектарів. Не 5, не 1 гектар, а 20.

Якщо хтось зміг би пояснити, чому 20 гектарів, а не 1, добре, ми зарахували б вашу відповідь.

Поправка 655, у якій передбачається одній особі, яка з'явилася на електронні торги, отримати ці 20 гектарів за стартовою ціною. Ось це одна з численних корупційних схем, що «защиті» в цьому законопроекті. Давайте зараз

виключимо поправку 236, і вона зменшить коло зловживань у поправці 655. Поправку 236 прошу скасувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування для підтвердження поправки 236. Комітетом була врахована. Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 274.

Рішення прийнято.

Переходимо до голосування за законопроект у цілому.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо продажу земельних ділянок державної та комунальної власності або прав на них (оренди, суперфіцію, емфітевзису) через електронні аукціони» ([№ 2195](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 272.

Рішення прийнято.

Покажіть, будь ласка, по депутатських фракціях і групах.

«Слуга народу» – 230, «Опозиційна платформа – За життя» – 0, «Європейська солідарність» – 0, «Батьківщина» – 0, «Партія «За майбутнє» – 6, «Голос» – 14, «Довіра» – 18, позафракційні – 4.

Шановні колеги, наступне питання порядку денного – проект Постанови «Про внесення змін до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання» ([№ 4690-12](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про внесення змін до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання» ([№ 4690-12](#)) у цілому.

Готові голосувати? Прошу підтримати та проголосувати.

«За» – 274.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, наступне питання порядку денного – проекти постанов про скасування рішення Верховної Ради України про прийняття у другому читанні та в цілому проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку інституту старост».

Що стосується цих проектів постанов, тут багато авторів. Пропонується їх розглянути за тією стандартною процедурою, що і застосовувалася: спочатку

виступають усі автори, після цього доповідь комітету, після цього: два – за, два – проти, обговорення за скороченою процедурою, потім – голосування. Голосується кожен проект постанови окремо.

До слова запрошується народний депутат України Тимошенко Юлія Володимирівна. Ми починаємо розгляд питання, тут не може бути...

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Те питання, яке ми зараз розглядаємо, дуже тісно пов'язане з питанням продажу сільськогосподарської землі. Ви ж розумієте, що, по суті, усі наші родючі землі, які можна обробляти, вирощувати врожай, зосереджені в селах. Саме тому місцеве самоврядування для сіл – це дуже важливий елемент самоврядування української нації.

Ви знаєте, до сьогодні села мали право обирати свої сільські ради, голів сільрад, і все це робилося відкрито, демократично шляхом виборів. Зараз той закон, який прийнятий і який ми вимагаємо скасувати, повертає той порядок, який існував під час фашистської окупації України. Тобто призначення старост у села зверху, без урахування думки людей.

Я хочу запитати, чим провинилося село перед цим парламентом, перед новим Президентом, що в місті можуть обирати свою раду, свого мера, голову міськради, а в селі старост, як під час Другої Світової війни, призначатимуть зверху, не погоджуючи це із селом? Це означає, що відбудеться невід'ємна частина обезземелення селян, аграріїв, тому що староста виконуватиме вказівки зверху без урахування волі сільської громади.

Тому наша команда вважає це вже фашизмом, це діє проти місцевого самоврядування. Ми вимагаємо скасувати цей закон і не знущатися над селянами, не принижувати їх, просто не позбавляти прав бути людьми.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пузійчук Андрій Вікторович.
Цимбалюк Михайло Михайлович.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Законопроект щодо місцевого самоврядування в цілому – взагалі дуже прогресивна система європейської ідеї і хартії місцевого самоврядування. Але інститут старост виписаний таким чином, що практично нівелює всю ідею передачі повноважень на органи місцевого самоврядування. З давніх давен староста або війт – це найшановніша, найповажніша людина в селі, на хуторі чи в містечку. Це та людина, яка користувалася повагою, мала право вирішального голосу і яку однозначно обирали на віче, на загальних зборах на церковному подвір'ї.

Який закон був ухвалений у цій сесійній залі? Що старосту призначає керівник об'єднаної територіальної громади. За цим законом буде велика кількість сіл, що взагалі не матимуть старости, староста буде на кілька населених пунктів. Яка тоді ідея представництва тієї чи іншої території? Це перший крок на шляху до знищення самої ідеї місцевого самоврядування, коли старости не будуть членами виконкому, не матимуть права голосу, усе вирішуватиметься

в кабінеті голови об'єднаної територіальної громади. Дай Боже, якщо громаді повезло, що цей голова – людина виважена, авторитетна. А якщо, не дай Боже, хто ж тоді буде представляти громаду? Це неприпустимий закон.

Прошу підтримати мій проект постанови. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Геращенко Ірина Володимирівна.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні українці, виникає таке відчуття, що представники фракції «Слуга народу» ніколи не бувають у своїх округах, інакше вони точно знали б, що народ категорично проти того, щоб ви руйнували реформу децентралізації та забирали законне право громадян обирати старост.

Чому саме сьогодні «слуги» забирають право селян обирати собі старост? Це напряму пов'язано із земельними законами, коли почнеться насправді так само в рамках земельної реформи можливість зловживати цими рішеннями, і призначений на сто відсотків свій староста з Банкової, розумієте, вирішуватиме питання приватизації землі на користь «слуг», а не народу. Це перше.

Друга проблема цього закону, де інститут старост, а де Конституційний Суд. Але коли «слугам» дуже хочеться, то вони прив'язали до цього закону так само норму про руйнацію незалежності Конституційного Суду.

Як кажуть у народі, «где имение, а где наводнение», але «слуги» поєднали це для того, щоб у Конституційний Суд пропихати свою однофракційку і скасувати норму, що кандидати на посаду суддів Конституційного Суду мають скласти свої мандати.

Власне, ми категорично проти руйнації реформи децентралізації, ми категорично проти руйнації незалежності Конституційного Суду, які ви впроваджуєте.

Друзі, насправді ми звертаємося сьогодні до кожного українського села. Вимагайте зустрічі зі «слугами», яких ви обрали через те, що вас обдурили у 2019 році, і нехай вони звітують перед вами, яке право вони мають забирати у вас безпосереднє право голосу, яке право вони мають своїм законом нав'язувати норму, що староста буде призначатися, а не обиратися селом. Староста має служити селу, а не, вибачте...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наступний автор проекту постанови – Герасимов Артур Володимирович.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний пане головуєчий, шановні колеги, шановні українці! Прийняття законопроекту [№ 4535](#) (давайте будемо відвертими), стало ударом по місцевому самоврядуванню, і під соусом «реформи» поставило під загрозу знищення інституту

старост. Фактично старост збираються нав'язувати громадянам замість того, щоб вони самі реалізовували своє право на самоврядування.

Але це не єдина бомба, яку заклали в редакцію закону представники монобільшості. У текст законопроекту між першим та другим читаннями додали зміни до Закону «Про Конституційний Суд України», чим грубо порушили Регламент. Питання КСУ не стосується питання правової регламентації інституту старост і тому не могло бути включено до цього законопроекту. Тим паче не могло бути між першим і другим читаннями, бо не було предметом розгляду цього законопроекту в першому читанні.

Зараз, шановні колеги, може виникнути досить серйозний прецедент порушення Регламенту в інтересах влади, давайте бути відвертими, не перший у цій залі, який організовується монобільшістю. Якщо це знову станеться, то буде черговим прикладом дискредитації парламенту України монобільшістю пана Зеленського.

Саме тому я прошу вас підтримати цей проект постанови і направити основний законопроект на повторне друге читання і зробити його таким, щоб не було порушень Регламенту в такому законі. Бо якщо ці проекти постанов сьогодні не будуть підтримані і цей закон набере чинності, просто зрозумійте, хто слухає, хто не слухає, ви на чорне скажете біле і на біле скажете чорне.

Щоб ви розуміли, що підстав для скасування більше, ніж достатньо. Тому прошу підтримати будь-який з цих проектів постанов.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кириленко Іван Григорович. Не наполягає.
Власенко Сергій Володимирович. Є Власенко? Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В. Шановний пане головуючий, шановні колеги! Я хотів би підтримати всіх попередніх колег, і Юлію Тимошенко, і Михайла Цимбалюка, щодо того, що такий закон повністю руйнує базові засади місцевого самоврядування в частині призначення старост.

Але цей документ страшний не лише цим. Насправді до цього законопроекту вночі, за день до слухання, було впихнуто статтю, за якою одна шановна або нешановна пані із монобільшості хоче себе пропхати в Конституційний Суд. Як сьогодні формується ця позиція? Кандидат на посаду судді Конституційного Суду за день до голосування повинен скласти мандат. Але людина боїться, що її здурять, що вона не набере голосів і тому хоче сидіти, вибачте, п'ятою точкою на двох стільцях – і залишатися депутатом і балотуватися до Конституційного Суду, і мати всі гарантії і тут і там, і там і сям. Скажіть, будь ласка, чим це відрізняється від закону стосовно Генерального прокурора, який був прийнятий попереднім складом парламенту? Абсолютно нічим. Це такі самі подвійні стандарти. Це дії абсолютно всупереч висновкам Венеційської комісії, яка чітко написала, що не може депутат чинної каденції бути кандидатом на

посаду судді Конституційного Суду, тому що це політизує роботу Конституційного Суду. Не може цього бути – написала Венеційська комісія.

Але депутатам з монобільшості начхати на це. Тій шановній пані також на те начхати, бо вона дуже хоче стати суддею. Вона політик, проводитиме генеральну лінію партії, але байдуже – аби призначили. Аби нічого не відбувалося, аби швидше, аби якимось, аби зробити.

Насправді, це повна руйнація всього. Це повна руйнація парламентаризму, повне нехтування Регламентом. Це абсолютно чітка невідповідність статті 116 Регламенту, про що я відповідно до Регламенту заявив під час розгляду цього питання. А відтак прошу підтримати мій проект постанови.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний пане Голово, шановні колеги! Дійсно, 15 квітня на позачерговому пленарному засіданні Верховна Рада ухвалила закон нібито щодо розвитку інституту старост. Але, як уже говорили деякі колеги, до законопроекту, який мав би стосуватися виключно місцевого самоврядування (я зараз опушу всі новели цього законопроекту), було включено поправку 138, яка передбачає внесення змін до Закону України «Про Конституційний Суд України» і не має, очевидно, жодного відношення до місцевого самоврядування. Це грубо порушує Регламент Верховної Ради України.

Ви, шановні колеги чи нешановні, створили всі законодавчі передумови для того, щоб ваша колега-депутатка стала суддею Конституційного Суду. Ви знаєте, усі вже бачили в інтернеті фотографії стосовно того, що саме час вашої монобільшості має зараз найбільшу юридичну силу, ані закон, ані правила, ані процедури.

Вами було порушено не лише статтю 116 Регламенту Верховної Ради України, тому що поправка зовсім не відповідає предмету правового регулювання цього основного законопроекту, цією поправкою ви руйнуєте один із засадничих принципів функціонування Конституційного Суду – його неупередженість.

До того ж, ця поправка, очевидно, суперечить висновкам Венеційської комісії. Ви, колеги, не лише закон порушуєте, ви своїми «хотелками» порушуєте всі морально-етичні принципи і морально-етичні норми, руйнуєте засади інституцій і засади держави.

Я прошу підтримати будь-який з цих проектів постанов, за яким скасується голосування за закон, і, власне кажучи, повернутися до його розгляду в нормальному ключі, без оцих шулерських побажань і поправок, які ви внесли під покровом ночі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федина Софія Романівна.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Ну, чому ж нам дивуватися? У цьому вся сутність чинної влади «слуг народу» – гвалтувати, гвалтувати і гвалтувати. Починаючи з того, що гвалтівник відсиджується у ваших рядах, і це, виявляється, нормально для вас і для вашої влади, але чомусь ви маєте намір систематично гвалтувати Регламент, Конституцію, закони, державний устрій, тому що на більше ви не здатні.

У даному разі ми маємо те, що законопроект, який стосується інституту старост, передбачає масове вами, «слугами», згвалтування Регламенту України, зокрема статей 116 і 118.

Законодавчі ініціативи, що стосуються Конституційного Суду в цьому законопроекті, не були предметом розгляду проекту в першому читанні. Щодо необхідності таких змін не було сказано ані у висновку головного комітету, ані у висновку Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради, ані головуючим на пленарному засіданні Верховної Ради.

Якщо питання стосувалося Конституційного Суду, мав би бути висновок Комітету з питань правової політики, але цього висновку також немає. Крім того, хочеться ось так згвалтувати, переламати через руку і захвати свою власну людину в Конституційний Суд.

Питання: а яким буде той Конституційний Суд після таких махінацій? Насправді ваш Президент і так намагався згвалтувати Конституційний Суд направо і наліво, бо він йому не такі рішення виносив.

Тому, шановні колеги, я закликаю як мінімум до здорового глузду, до вашої самоповаги і до інстинкту самозбереження. Проголосуйте за будь-який з цих проектів постанов, передайте цей законопроект на доопрацювання і нарешті, повертайтеся в русло закону. Інакше ви просто гвалтівники.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Івченко Вадим Євгенович.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, я так розумію, що порушення закону є нормою сьогоднішнього парламенту. Який саме приклад ми показуємо громадянам України, коли самі порушуємо закон?

У нас є стаття 116 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого законом. Так у мене риторичне запитання до всіх вас: яким чином до закону стосовно функціонування старост ми могли внести питання, які не стосуються місцевого самоврядування? Яким чином там з'являються певні лобістські норми? Це пряме порушення статті 116 Регламенту.

Фракція «Батьківщина» на це вказала, ви не відреагували. Керівництво Верховної Ради все одно проштовхує відповідні лобістські норми, знаючи, що порушують закон. Навіщо тоді всі ці, колеги, голосування щодо земельної

реформи, навіщо тоді всі ці поправки, коли ми й так порушуємо статтю 116 Регламенту? Це перше.

Друге. Колеги, децентралізація передбачає можливість фінансів і повноважень громад. А ми, навпаки, забрали повноваження у маленьких громад призначати старост або, скажімо так, вибирати старост, бути активними учасниками і мати право вето, якщо голова об'єднаної громади призначатиме відповідну людину, яка не проживатиме в цій громаді, не відображатиме її інтересів.

Ми перетворюємо у такий спосіб об'єднані територіальні громади просто в ЖЕКи, де голова громади, коли він, зрозуміло, буде обраний від більшої громади, від районного центру і таке інше, може нехтувати маленькими територіями, де люди хочуть, щоб саме вони представляли їхні інтереси. Тому прошу підтримати мій проект постанови.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сюмар Вікторія Петрівна. Будь ласка.

СЮМАР В.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Я не займатиму багато часу. Усі розуміють, про що тут ідеться. Усі розуміють, що відбувається і чим це все завершиться. Чому ми подали ці проекти постанов? Знаєте, це як муху змішати з котлетами. У ролі котлет – старости, а в ролі мухи – головна конституціоналістка цієї зали, я назву її прізвище – пані Ольга Совгіря, щоб вона взяла репліку. Мені хотілося б почути від неї, чи їй не соромно свій шлях до Конституційного Суду починати з такого порушення, ні, не порушення – плювання на закон?

А що старости? Ну, старости не винні. Візьміть, будь ласка, репліку і скажіть, чи вам не соромно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сухов Олександр Сергійович.

СУХОВ О.С., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 107, Луганська область, самовисуванець). Добрий день, шановні колеги! Звертаюся до вас від усіх мешканців сільської місцевості Луганщини. З набранням чинності Виборчого кодексу посада старости села перестала бути виборною, їх тепер призначають депутати за поданням голови ОТГ. Такі дії не відповідають Конституції України, але щонайгірше – забирають у селян право обирати власного старосту, людину, яка, на їхню думку, найкраще знає проблеми села та здатна розв'язувати їх. Селяни тепер не мають права голосу.

У жовтні 2020 року на всій території України відбулися місцеві вибори, але на Луганщині через протиправні дії голови військово-цивільної адміністрації Гайдая у громадах Северодонецька і Лисичанська їх не було. Він надав підроблений висновок до Центральної виборчої комісії, посилаючись на те, що

провести вибори начебто небезпечно. За фактом підроблення висновку народним депутатом Вельможним подана заява до прокуратури, на даний час відкрито кримінальне провадження, щодо якого здійснюється досудове розслідування.

Більшість з народних депутатів не раз були на Луганщині, у її адміністративному центрі Сєвєродонецьку. Чи є там небезпека? Звісно ж, немає. Чому мешканці Луганщини могли обирати народних депутатів, Президента України, а на місцях не можуть обирати власних представників? Єдина справжня відповідь – треба було поставити своїх, щоб більше красти. Зараз там керують голови військово-цивільних адміністрацій з призначеними людьми, які жодного дня не жили в цих містах і для них це не рідний край.

Чи можуть вони навести лад? Звісно ж, ні. Вони там з однією метою – наповнення власних кишень. Такі дії чиновників просто вбивають міста. Це ще одне порушення Конституції України. І взагалі, це ганебно – забирати в людей їхнє святе право обирати та бути...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кириленко Іван Григорович. Будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г. Дякую, шановний пане Голово. Шановні колеги, 30 років тому Україна і наш нинішній «адвокат» Польща стали на шлях радикальних реформ майже одночасно. Лише наша сусідка в соціально-економічному плані була трохи у складнішому становищі. Пройшло три десятиліття – де Польща, а де ми? Польська економіка сьогодні п'ята економіка в Європейському Союзі. А ми скотилися до однієї з найбідніших країн Європи. Де витоки європейського економічного й соціального чуда, друзі, зокрема і на селі?

Що зробили поляки? У перші роки реформи створили близько 2 мільйонів сімейних ферм, середній розмір яких не більше 10 гектарів. Ці сімейні ферми здійснили перше в Європі економічне чудо. Сьогодні польською продукцією завалена Європа, добралися і до України.

Сімейна ферма – це ферма там, де проживає людина. Коли вони підійшли до адміністративно-територіальної реформи, то об'єднали свої гміни один до чотирьох, а ми один до десяти. Але перш ніж об'єднати, вони створили інфраструктуру, яку тільки можна для людей: зробили дороги, побудували медичні, освітні, дошкільні заклади і таке інше. Потім людям запропонували: чи так, чи так. Лише після того люди проголосували за таку реформу. Їхній реформі 18 років. Нашій – 18 місяців: потоптя по душах і долях.

Друзі, майбутнє України... Наш сусід «прирастает Сибирью», ми можемо проростати лише селом. Проростати чи приростати – оце питання. Друзі, те, що зараз робиться, – це депопуляція, це знищення села. Сільські старости – це «смотрящие» чи місцеве самоврядування? Відповідь ви дали у своєму законі, який ми категорично...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Руслан Олексійович.

СТЕФАНЧУК Р.О. Шановні колеги, оголошення.

Перше. Відповідно до статті 60¹ створено ще одне міжфракційне депутатське об'єднання «Розвиток відносин Україна – Катар». Головою цього об'єднання обрано народного депутата України Ковальова Олександра Івановича.

Друге. Згідно з поданою заявою та відповідно до частини третьої статті 60 Регламенту Верховної Ради України повідомляю про входження народного депутата України Яценка Антона Володимировича до складу депутатської фракції політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, для того щоб не проводити час на розгляд цього питання, я закриваю пленарне засідання Верховної Ради України. Думаю, що ви зможете його проголосувати завтра. Дякую.

Нагадую, що о 16 годині відбудеться позачергове пленарне засідання.